

LIVET MELLAN HUSEN

MILJÖPARTIET DE GRÖNAS BUDGET FÖR ÖREBRO KOMMUN 2017

MED PLAN FÖR 2018 OCH 2019

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

LIVET MELLAN HUSEN - I EN VÄXANDE KOMMUN	2
EN KOMMUN SOM VÄXER LÅNGSIKTIGT HÅLLBART - BUDGETEN I SAMMANFATTNING	3
ETT GOTT LIV FÖR VÅRA BARN	3
EN GRÖNARE OCH MER LEVANDE STAD	3
BUDGET 2017 I SIFFROR	4
KOMMUNÖVERGRIPANDE ÅTGÄRDER	10
KLIMAT- OCH MILJÖARBETE	10
FÖREBYGGANDE FOLKHÄLSOARBETE MINSKAR KLYFTOR	10
INTEGRATION OCH ARBETE	11
INTEGRATION OCH SOCIAL INKLUDERING	11
JÄMSTÄLLDHET - EN RÄTTVISEFRÅGA	12
LIKA RÄTT FÖR HBTQ-PERSONER I ÖREBRO	13
EUROPAS TECKENSPRÅKSHUVUDSTAD	13
MEDBORGARDIALOG FÖR DEMOKRATI	14
HÅLLBART KONKURRENSKRAFTIGT NÄRINGSLIV	14
HÅLLBAR KONSUMTION	15
GRÖNA FINANSER	15
MER TID ATT LEVA	16
ÄGARDIREKTIV KOMMUNALA BOLAG	18
SAMHÄLLSBYGGNAD	22
EN LEVANDE STADSKÄRNA	22
HÅLLBART RESANDE	22
HÅLLBART BYGGANDE	24
NATUR OCH KRETSLOPP	25
KULTUR OCH FRITID	27
FÖRSKOLA OCH SKOLA	33
KRAFTSAMLING FÖR EN BÄTTRE SKOLA	33
FLER VUXNA I SKOLAN	34
FÖREBYGGANDE ARBETE OCH JÄMLIKHET I SKOLAN	35
INNOVATION, ENTREPRENÖRSKAP OCH KREATIVITET I SKOLAN	36
TRYGGHET GENOM NORMKRITISKT ARBETE OCH GENUSPEDAGOGIK	37
BÄTTRE SKOLMAT OCH MINDRE MILJÖPÅVERKAN	38
NYA LOKALER FÖR FRAMTIDENS FÖRSKOLOR OCH SKOLOR	39
SOCIAL VÄLFÄRD	41
ÄLDREOMSORG	41
FÖREBYGGANDE ARBETE	42
TÄTARE SOCIALT SKYDDSNÄT	45
ANSTÄLLDA INOM SOCIAL VÄLFÄRD	46
REGERINGENS SATSNINGAR PÅ KOMMUNER	49
FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR PLANPERIODEN 2017-2019	52
BILAGA 1 DRIFTBUDGETRAMAR PER PROGRAMOMRÅDE	57
BILAGA 2: INVESTERINGSBUDGET 2017-2019	63

LIVET MELLAN HUSEN - I EN VÄXANDE KOMMUN

Det är glädjande att fler människor vill bo i Örebro, och att det föds många barn. Det innebär samtidigt ett ökat behov av bostäder, utbyggd service, fler förskoleplatser och arbetsplatser. I takt med att husen blir fler och staden förtätas blir utmaningarna kring det som händer mellan husen allt viktigare. Kan vi bevara det gröna i staden? Skapar vi goda livsmiljöer för alla? Får alla barn samma möjligheter att växa och utvecklas? Visar vi tillräcklig miljöhänsyn?

Att förtäta staden är viktigt för att minska onödiga transporter, använda resurser mer effektivt och värna viktig jordbruksmark. Men det ökande byggandet innebär också att fler ytor hårdgörs med betong och asfalt. Tillsammans med en ökande biltrafik innebär det stora utmaningar för att säkerställa ett gott liv för människorna mellan husen. Miljöpartiet vill just sätta ljuset på livet mellan husen. Det har länge varit stort fokus på husen som byggs, men nu är det hög tid att slå vakt om parker och grönområden. Det gröna måste få ta plats överallt i staden.

När en stad förtätas - där tomma ytor blir byggarbetsplatser och så småningom nya bostäder - måste stadsplaneringen också innebära bättre livsmiljöer för barnen. Säkra vägar till skolan, utrymme att leka och röra sig i både stad och natur samt att minska de sociala klyftor som skapar ojämna livsvillkor för barn är utmaningar som kommunen måste ta itu med. Om problemen tillåts växa i samma takt som kommunen är inget vunnet. Det är därför viktigt att vi bygger och utvecklar Örebro kommun hållbart för framtiden.

Örebroarna ska ges större valfrihet i sitt resande mellan hem, skola, arbete och fritid. Det ska finnas en stor frihet att välja mellan och kombinera olika resandeformer som kollektivtrafik, bilpooler och cyklande. Det ska bli lättare att resa hållbart genom att infrastruktur för cyklister förbättras samt att kollektivtrafiken görs snabbare och enklare.

Kommunen behöver ett starkare arbete för jämställdhet, ökad integration och mer förebyggande sociala åtgärder i syfte att alla örebroare ska kunna växa som människor. Fler mötesplatser behövs och tillgången till kultur och bildning måste förbättras så att människors ägandeskap och makt över sitt liv och sitt lokalsamhälle ska öka.

Vår framtida bild av Örebro är ett samhälle där alla människor har samma goda förutsättningar att må bra och förverkliga sina drömmar. Örebro ska vara den bästa platsen för barn att växa upp på, och deras livskvalitet ska stå i centrum. Och allt vi gör i kommunen måste rymmas innanför planetens ekologiska gränser.

Målet med Miljöpartiets budgetsatsningar för 2017 är att skapa ett gott liv för våra barn och att bygga en grönare och mer levande stad.

Sara Richert, kommunalråd
Niclas Persson, kommunalråd

EN KOMMUN SOM VÄXER LÅNGSIKTIGT HÅLLBART - BUDGETEN I SAMMANFATTNING

Vi möter många utmaningar i en växande kommun. En förtätning som inte görs på ett klokt sätt riskerar att göra staden gråare och förstöra de mänskliga skalorna. Utan förändrade resmönster kommer trafiken att fortsätta öka, och orsaka större klimatpåverkan och skapa en stad med sämre livsmiljöer. Alltför många barn - och i synnerhet flickor - upplever otrygghet i skolan och psykisk ohälsa. Könsnormerna är fortfarande starka i samhället och fortsätter att begränsa flickors och kvinnors lika möjlighet att leva det liv de vill. Nya svenskar som bosätter sig här har ofta svårt att skapa sig det liv de önskar eftersom både bostadsmarknad och arbetsmarknad är begränsande. Barn som växer upp i Örebro har tidigt i livet olika livsförutsättningar på grund av de socioekonomiska klyftor som tyvärr ökar i samhället.

Vår framtida bild av Örebro är ett samhälle där alla människor har samma goda förutsättningar att må bra och förverkliga sina drömmar. Örebro ska vara den bästa platsen för barn att växa upp på, och deras livskvalitet ska stå i centrum när vi fattar politiska beslut. Och allt vi gör i kommunen måste rymmas innanför planetens ekologiska gränser.

Vårt mål med budgetsatsningarna för 2017 är att skapa ett gott liv för våra barn och att bygga en grönare och mer levande stad.

Ett gott liv för våra barn

Det är med barnen ett hållbart samhällsbygge börjar. Därför har vår budget ett särskilt fokus på dem. Vi satsar extra på barnens utemiljöer genom att vi renoverar slitna skolgårdar och satsar extra på grönare skolgårdar och naturpedagogik. Barnens rum i staden växer också med den lekplats vi vill bygga på Stortorget's bilparkering. Minskad segregation ger bättre livsvillkor för många barn, och här satsar vi bland annat på gratis busskort för alla barn så att de kan ta sig till de skolor och fritidsaktiviteter de vill. Ökade resurser till SFI och civilsamhället för integrationsåtgärder kommer också barnen till del när deras föräldrar får större chanser till utbildning och arbete.

Jämställdheten ska öka genom stärkta resurser till jämställdhetsarbetet i förskolor och skolor, men även genom att göra idrotts- och föreningsbidrag mer rättvist fördelade och fritidsgårdarna mer inkluderande. Vi lägger också resurser på ökad tillgänglighet för Kulturskolan i ytterområden, så att fler barn kan ta del av den. En påbörjad renovering av stadsdelsbaden är en viktig åtgärd för barns hälsa, tillsammans med en särskild preventiv satsning på barns goda levnadsvanor. När staden fortsätter växa ska barnkonsekvensanalyser göras för alla nybyggnadsområden, och investeringar ska göras på säkrare trafikmiljöer för barnen.

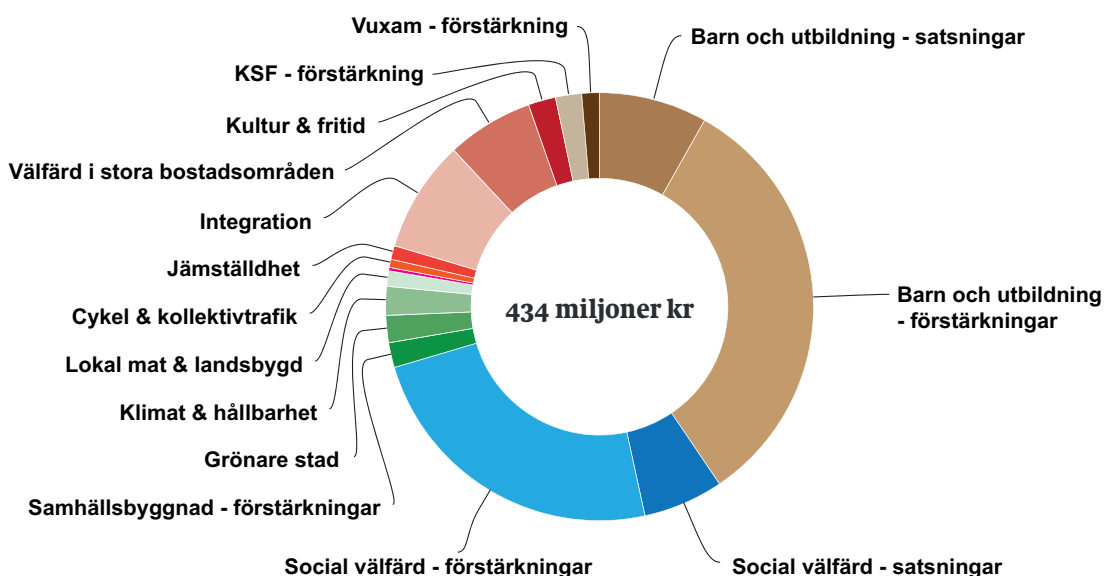
En grönare och mer levande stad

Staden ska vara en plats för mänskliga möten. Därför prioriterar Miljöpartiet en omställning till cykling och gång genom utbyggnad av fler cykelbanor och cykelparkeringar. En levande stad behöver också fler mötesplatser. Därför föreslår vi en satsning på fler gågator, både permanenta och tillfälliga. En minskad bostadssegregation skapar möjligheter till nya möten, och vi vill pröva nya vägar för att få en mer blandad stad. En tätare stad måste också bli grönare. Därför vill vi bygga fler mikroparker och odlingslotter, och säkerställa ordentliga parker och grönområden i nya bostadsområden. Vi satsar också mer på klimatarbetet för att minska utsläppen och för att anpassa kommunen till ett ändrat klimat. Vägledande för oss är att en stad som är bra för barnen är bra för alla.

BUDGET 2017 I SIFFROR

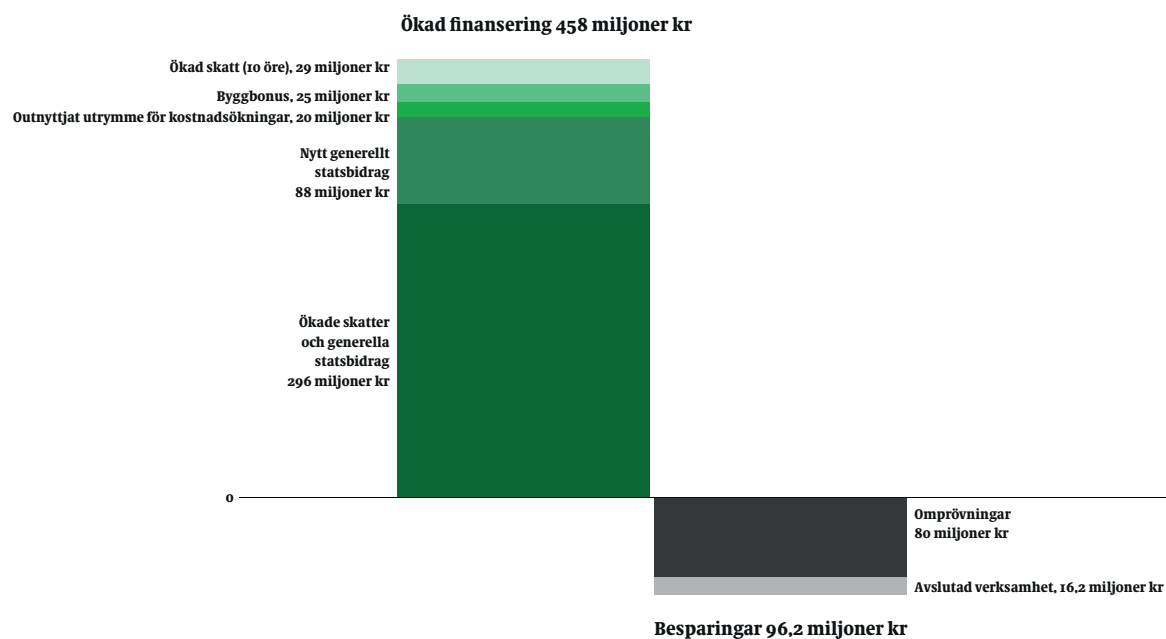
Så satsar Miljöpartiet 2017

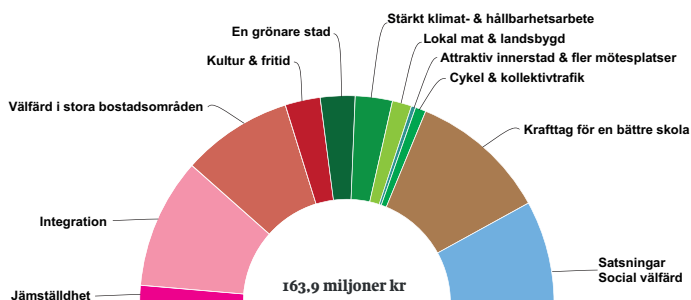
Under 2017 vill Miljöpartiet satsa över 400 miljoner. Velfärden stärks med 140 miljoner till skola och förskola samt 118 miljoner till äldreomsorg och kommunens sociala arbete, vilket är nödvändigt då kommunen växer och volymerna i verksamheterna växer.

Ökade intäkter

Inför 2017 ser Miljöpartiet ett reformutrymme på cirka 585 miljoner som utgörs av nya statliga bidrag, ökade skatteintäkter till följd av en skattehöjning på 10 öre samt omprioritering i kommunens utgifter. Under året beräknas även exploateringsintäkterna öka med 60 miljoner. Kommunens nya resurser för året blir därmed 614 miljoner.

Miljöpartietssatsningar i budget 2017	(mnkr) 163,9
Fördjupat jämställdhetsarbete	4,5
Satsning på jämställdhetsintegrering	
Kompetensutveckling genus & normkritik i skolan	
Integrationssatsningar	32,9
Förstärkning Komvux och SFI	
Busskort åk 4-9 samt gymnasie	
Bidrag folkbildning & föreningsliv, integration	
Integrationssamordnare, idrott	
Välfärdssatsningar i stora bostadsområden	28,5
Stärkning servicecenter tillgänglighet i ytterområden	
Permanent förstärkning Familjecentraler	
Permanent förstärkning Socialtjänst i ytterområden	
Partnerskapet sociala aktiviteter	
Upprustning områdesbad	
Satsningar på Kultur och fritid	9,0
Kulturskolan ökad tillgänglighet i ytterområden samt nyanlända	
Förtärkning fritidsgårdar, flickors deltagande	
Sportotek	
Biblioteket omställningsbar yta	
En grönare stad	8,9
Utökad naturskola, lärarfortbildning	
Grönare skolgårdar	
Bygge av Naturum	
Satsning för renare svartå	
Pop-up parker på oanvända ytor	
Stärkt klimat- och hållbarhetsarbete	9,5
Förstärkning strategiska resurser	
Arbete med giftfri miljö	
Satsning på lokal mat och landsbygd	5,0
Regionalt omställningscentrum	
Science park får uppdrag jobba med matinnovation	
En attraktiv innerstad med fler mötesplatser	1,1
Ombyggnad av stortorget	
Bygge av fler mikroparker	
Cykel och kollektivtrafik	2,7
Stor satsning på cykelvägar och cykelparkering	
Hyrskylsystem	
Krafttag för en bättre skola	35,5
Skolutvecklingsprojekt	
Utökad skolhälsovård	
Satsningar på social välfärdsområdet	26,3
Förstärkningar i socialtjänst	
Fastanställa vikarier	

Driftbudget

I Miljöpartiets budget för 2017 görs vissa omfördelningar jämfört med föregående år. Resurserna till Barn och utbildning samt Social välfärd stärks betydligt. Utgifterna för vissa kommungemensamma verksamheter minskar, bl.a. stödet till Örebro flygplats.

Driftbudgetramar 2017

(miljoner kronor)	2016	2017
Barn och utbildning	3 070,9	3 278,6
Social välfärd	2 778,7	2 913,9
Samhällsbyggnad	598,5	607,0
Vuxenutbildning o arbetsmarknad	474,8	500,8
Kommunledningen	37,2	39,8
Kommunstyrelseförvaltningen	431,0	455,3
Landsbygdsnämnden	5,2	5,6
Stadsrevision	3,3	3,3
Valnämnd	0,2	0,2
Summa nämnder	7 399,9	7 804,5
KS förfogande	151,4	123,1
Oförutsedda behov - kommunstyrelsen	15,3	15,4
Oförutsedda behov - KS utskott	2,0	1,7
Driftutrymme ex sb mottagande 15-16	40,7	
Utrymme för överfört resultat	10,0	10,0
Utrymme för generella kostnadsökningar	42,5	62,3
utrymme Utrymme för kostnadsökning		59,7
investeringar ej fördelat Omstruktureringsmedel	5,0	5,0
Höjt PO unga	32,0	5,0
Omprövningskrav 0,5% + 40 mnkr riktat	3,9	-36,1
Kommungemensamma	167,2	155,6
verksamheter Nerikes Brandkår	74,3	74,3
Omställning och kompetens	30,0	10,0
Övrigt	57,7	66,1
Avsatta AFA-medel	0,0	0,0
Gemensamt	5,2	5,2
Kommungemensamma	-164,4	-116,7
statsbidrag Flyktingstatsbidrag	-107,7	-60,0
Maxtaxa BO	-56,7	-56,7
Summa Kommunstyrelsen	154,2	162,0
Finansiering		
Personalförsäkringsnetto	-212,6	-188,7
Pensionskostnader	340,9	365,0
Semesterlöneskultsförändri	10,0	10,0
ng Kapitalkostnader	-253,2	-314,5
Försäljning tomträtter	-20,0	-20,0
Exploateringsintäkter	-30,	-90,
Avskrivning lån	0 0,2	0 0,2
Summa finansiering	-164,6	-238,0
Driftbudget totalt	7 389,5	7 728,5

Resultatbudget

För att finansiera viktiga förebyggande åtgärder inom skolan och på det sociala området föreslår Miljöpartiet en skattehöjning med 10 öre. Det reformutrymme på 29 miljoner som skapas av en höjning med 10 öre öronmärks till just förebyggande åtgärder.

För 2017 kommer Miljöpartiet ha samma omprövningskrav som minoriteten på 80 miljoner kronor för att hålla tillbaka kostnadsökningarna inom kommunens verksamheter. Vi föreslår däremot en förstärkning av budgetramen för området social välfärd genom att sänka besparingskravet som minoritetsstyret ställer med 8 miljoner kronor.

Resultatet för 2017 (exklusive finansnetto men inklusive bolagsutdelning) uppgår till 147,4 miljoner kronor, vilket är lägre än minoritetens men uppfyller kravet på god ekonomisk hushållning med god marginal.

Resultatbudget Belopp i miljoner kr	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018	Plan 2019
Verksamhetens nettokostnader	-7 389,5	-7 728,5	-8 035,6	-8 383,0
- varav effektivisering	80	80	80	80
Avskrivningar	-195,0	-240,0	-250,0	-260,0
Summa verksamhetens kostnader	-7 584,5	-7 968,5	-8 285,6	-8 643,0
Kommunalskatt	6 005,60	6 403,20	6 665,70	6 939,00
Höjd kommunalskatt	140			
Höjd kommunalskatt 10 öre		29	30	30
Generella statsbidrag och utjämning	1 527,20	1 565,70	1 568,00	1 559,80
Utökat sb enl vårprop (ej beslut)		88	88	88
Sb Byggbonus		25	25	25
Summa skatteintäkter och utjämning	7 672,80	8 110,90	8 376,70	8 641,80
Finansnetto	115	85	115	120
- finansnetto exkl utdelning	80	80	80	85
- utdelning fr bolagen	35	5	5	5
Årets resultat inkl finansnetto	203,3	227,4	206,1	118,8
Resultat exkl finansnetto	88,3	142,4	91,1	-1,2
Resultat exkl finansnetto men inkl utdelning bolag	123,3	147,4	96,1	3,8
Resultat exkl finansnetto inkl bolagsutdeln	1,60%	1,80%	1,50%	0,40%

Investeringsbudget i sammanfattning

Kommunen har de närmaste åren en stor utmaning i att balansera mellan att komma ikapp med gamla underhållsskulder och att satsa framåt genom nyinvesteringar. Nyinvesteringar behövs både som en följd av ökade behov framför allt inom skolan, men även för att möta klimatutmaningarna.

Den stora utbyggnaden av fastigheter för skola, förskola och vård och omsorg är något Miljöpartiet ser som nödvändigt för en hållbar utveckling av Örebro. Men vi gör samtidigt en rad omprioriteringar och satsningar i investeringsbudgeten jämfört med minoriteten. En tydlig målsättning är att förändra örebroarnas resvanor genom ytterligare investeringar i bättre cykelbanor, cykelparkeringar och skapande av säkra trafikmiljöer för barn i staden.

Miljöpartiet vill också öka tillgängligheten till naturen genom att besökscentret Naturum börjar byggas i Oset-Rynningeviken. Vi vill också göra betydande investeringar i utveckling av barnens utemiljöer, dels genom investeringar i grönare skolgårdar, dels genom tillskapandet av en lekpark/aktivitetspark på nedre delen av Stortorget. Satsningen på två nya mikroparker i city är ytterligare en åtgärd som skapar fler mötesplatser för örebroarna. Ytterligare en stor satsning som är viktig för folkhälsan och en meningsfull fritid för många barn är renovering av stadsdelsbaden, som ska påbörjas under 2017.

Översikten nedan visar den totala summan för våra viktigaste investeringar. Utifrån den beräknas en årlig kostnad för verksamheterna som redovisas i vår resultatbudget. En fullständig investeringsbudget med alla åtgärder finns i bilaga 2.

Miljöpartiets viktigaste investeringar

Stortorget 20 miljoner kr

Nedre delen av Stortorget utvecklas till att bli en attraktiv mötesplats med fokus på barn och unga. Bilparkeringarna flyttas och istället byggs lekplats, aktivitetspark och möjligheter till uteserveringar och mötesplatser. Planeringen inleds 2017.

Cykelbanor 24 miljoner kr

Kraftfull utbyggnad av cykelbanor. Det handlar bland annat om utbyggnad av huvudcykelstråk och övriga cykelbanor, satsningar på säkrare trafikmiljöer för barn och ny gatubeläggning på cykelbana på Drottninggatan.

Cykelparkeringar 7 miljoner kr

Fler låsbara cykelparkeringar i hela staden och ett nytt cykelgarage i centrala Örebro med cykelsevice.

Naturum 15 miljoner kr

Byggnad av besökscentret Naturum i Oset-Rynningeviken.

Stadsodling 3 miljoner kr

Stadsodling i större skala ska utvecklas, både ute i stadsdelarna och i centralt belägna parker.

Popup- och mikroparker 2,8 miljoner kr

Skapande av gröna mötesplatser: inrättande av så kallade popup-parker på oanvända ytor som på sikt ska bebyggas samt byggande av två nya mikroparker i city.

Badhusen 50 miljoner kr

Renovering påbörjas av de kommunala badhusen i stadsdelarna.

“Vår framtida bild av Örebro är ett samhälle där alla människor har samma goda förutsättningar att må bra och förverkliga sina drömmar. Örebro ska vara den bästa platsen för barn att växa upp på, och deras livskvalitet ska stå i centrum. Och allt vi gör i kommunen måste rymmas innanför planetens ekologiska gränser.

Målet med Miljöpartiets budgetsatsningar för 2017 är att skapa ett gott liv för våra barn och att bygga en grönare och mer levande stad.”

KOMMUNÖVERGRIPANDE ÅTGÄRDER

Hållbar utveckling innebär att vi har möjlighet att leva ett gott liv idag, utan att äventyra framtida generationers möjligheter att göra detsamma. Och hållbarheten måste finnas i tre dimensioner - social, ekonomisk och ekologisk. De globala hållbarhetsmålen - Agenda 2030 - ska vara vägledande för kommunens strategiska och långsiktiga utveckling. Arbetet med en hållbar utveckling spänner över många områden och berör alla kommunens verksamheter. För att gå i rätt riktning krävs kunskap och insikt i alla delar av organisationen och en tydlig styrning och uppföljning från kommunledningen.

Klimat- och miljöarbete

Många viktiga steg har tagits i Örebro kommun för att minska miljöpåverkan från den egna verksamheten. Men för att göra en omställning till en verkligt hållbar kommun krävs ännu fler åtgärder som genomsyrar hela den kommunala organisationen, och omfattar alla invånare. Det strategiska miljöarbetet och miljökompetensen ska utvecklas och stärkas inom kommunens alla verksamheter, och i ett första steg fokusera på politiker och chefer inom kommunens verksamheter.

Energianvändningen står för en stor del av den globala klimatpåverkan och kräver åtgärder på flera plan. En övergång till förnybar energi är viktig men inte tillräcklig. En ökad regional energiförsörjning gör samhället mindre sårbart vid eventuella energikriser eller kraftiga prisökningar på energi. Med en växande befolkning så måste vi också effektivisera vår energianvändning för att den ska vara långsiktigt hållbar. Vi vill bygga upp en egen kommunal sol- och vindkraftspark, så att kommunen blir självförsörjande med energi, och även främja annan utbyggnad av vind- och solkraftverk. Kommunen som hyresgäst ska alltid efterfråga s k Gröna hyresavtal hos externa hyresvärdar.

Projektet *Klimatsmart vardag* ska fortsätta utvecklas i samverkan, med bland andra, skolor, föreningar och företag för att nå ännu fler örebroare. Alla möten och konferenser som görs i egen regi ska erbjuda vegetarisk kost som huvudalternativ, och arbetet för minskad klimatpåverkan i kostorganisationen ska stärkas genom halverad köttkonsumtion och minskat matsvinn.

Miljöpartiet föreslår att:

Det strategiska miljöarbetet och miljökompetensen ska utvecklas och stärkas inom kommunens alla verksamheter.

De investeringar som kommunen planerar att göra i IT och digitalisering ska innebära nya system och arbetssätt som leder till resursbesparingar även ur miljöperspektiv.

En strategi för ökad självförsörjning av livsmedel och energi ska tas fram tillsammans med regionen och övriga kommuner.

En klimatanpassningsstrategi ska tas fram och en ny tjänst som klimatanpassningssamordnare ska tillsättas.

Ett pilotprojekt ska genomföras med byggande av en 100 procent fossilfri förskola.

Mängden kött som serveras inom skola, vård och omsorg ska halveras under mandatperioden, och matsvinnet i kostorganisationen ska minska.

Förebyggande folkhälsoarbete minskar klyftor

Politikens ansvar är att leda mot en samhällsutveckling som främjar varje människas hälsa. Att främja folkhälsa är att styra samhället mot långsiktig hållbarhet – socialt, ekologiskt och ekonomiskt. Det kräver en politik som ser samhällets ansvar och som ger alla människor möjlighet till livskvalitet och hälsa. En god och jämlik hälsa är ett övergripande mål för Miljöpartiet.

Stadens fysiska byggande har betydelse för folkhälsan. Minskad segregation förutsätter att vi knyter ihop olika delar av staden med varandra genom nya bostadsområden, parker, lekplatser, cykelbanor

osv. Att bygga med blandade upplåtelseformer och prisnivåer skapar förutsättningar för en socialt blandad stad. Folkhälsan påverkas också positivt av att omges av goda offentliga miljöer, och det ska vara rättvist fördelade resurser för det i hela staden.

Att satsa på bättre folkhälsa är att göra långsiktiga investeringar. Det handlar exempelvis om trygga bostadsområden med goda möjligheter till motion och om närhet till grönområden. Det handlar också om att planera trafiken så att buller, olyckor och smutsig luft minskar, att servera bra mat inom skolan och välfärden, att prioritera skatter och bidrag som gör så att fattigdomen minskar, samt att förebygga psykisk ohälsa och missbruk av alkohol, droger och spel.

Miljöpartiet föreslår att:

Boendesegregationen ska brytas genom en socialt medveten bostadspolitik som blandar upplåtelse- och boendeformer inom bostadsområdena.

Ett treårigt avtal tecknas med stiftelsen
En frisk generation.

Tidiga, preventiva insatser ska öka genom bland annat ökade resurser till skolhälsovården, familjecentraler och socialtjänst.

Integration och arbete

Integration handlar om att våga tro på och arbeta för ett samhälle där vi kan leva tillsammans. Integration handlar även om förståelsen att vi som lever i Örebro också är en del av regionen, landet och världen. Miljöpartiet ser migration och invandring som en möjlighet och en tillgång. Vi är stolta över att Örebro är en stad rik på människor med olika bakgrund och erfarenhet. Tillgång till ett gemensamt språk och ett arbete är oftast det som gör att människor inkluderas i samhället, tillsammans med minskad bostadssegregation. Vi ska knyta kontakt med nyanlända örebroare så fort de har kommit hit och öppna en väg in på arbetsmarknaden.

Kommunen ska aktivt söka upp och ta initiativ till samarbeten med ideella föreningar kring bl a flyktingmottagande och undervisning i svenska för invandrare (SFI). Ett viktigt långsiktigt arbete är också att bryta bostadssegregationen med en medveten bostadspolitik som blandar upplåtelse- och boendeformer inom bostadsområdena. Kommunala förvaltningar och verksamheter bör också i större utsträckning decentraliseras till fler delar av kommunen.

Miljöpartiet föreslår att:

Kommunen ska inrätta en kontaktfunktion där en etablerad person i Örebro möter en nyanländ för att skapa kontakter och lära språket.

Kommunen utreder hur skolan kan arbeta normkritiskt för att motverka främlingsfientlighet och möta ungdomar som bär på intoleranta idéer.

Kommunen ökar andelen anställda med utländsk bakgrund med hjälp av exempelvis arbetsdelning och inkluderande personalpolitik.

Kommunen utvecklar SFI-undervisningen och ökar flexibiliteten både i tid och plats så att fler kan tillgodogöra sig undervisningen.

Alla ungdomar mellan 16 och 18 år som söker feriearbete får det, som ett sätt att komma in på arbetsmarknaden.

En kommunal samordnare inrättas för den ideella sektorns arbete med integration.

Integration och social inkludering

Ett rikt liv kännetecknas av självbestämmande, socialt umgänge och möjlighet till deltagande. Det förebyggande arbetet måste intensifieras och utvecklas. Tidiga insatser till stöd för människor är bra för individens välmående och det gemensamma samhället. Tidiga insatser bör betraktas som sociala investeringar.

Svenska för invandrare (SFI) är en mycket viktig verksamhet, och rätt använd kan den bli en god plattform för fler vägar in i samhället – till myndigheter, fortsatta studier, föreningsliv och arbete. Vi vill att Örebro kommun ska garantera en miniminivå på 15 timmars SFI-undervisning i veckan för nyanlända som behöver det. De örebroare som går i högstadiet och gymnasiet och har behov av sommarjobb ska kunna garanteras detta. Kommunen ska stimulera normbrytande yrkesval genom normkritisk yrkesvägledning.

Familjecentralerna fyller en viktig förebyggande funktion och minskar segregationen. Vi vill utveckla deras verksamhet i takt med att behovet och intresset för verksamheten ökar. Samverkan med övriga aktörer kring familjecentralerna behöver utvecklas från idag. Vi vill också se områdesvårdar som skapar trygghet i stadsdelarna och fyller en viktig social funktion.

En handlingsplan bör också upprättas för att göra kommunens skriftliga kommunikation enklare och mer tillgänglig för alla örebroare.

Miljöpartiet föreslår att: Kommunen stärker SFI-undervisningen med ökade resurser. Sommarjobb garanteras för alla ungdomar 16-18 år. Större resurser ges till Familjecentralerna för att utveckla verksamheten. Kommunen ska ha fler uppsökande socialarbetare, så kallade fältassistenter.	En riktad satsning görs på lokalt folkbildningsbidrag till studieförbund för verksamhet som ökar integration, kompletterar SFI och stödjer föreningsverksamhet. En samordnare utses i kommunen som ska vara kontaktyta mot offentliga aktörer, idrottsrörelsen, civilsamhället och individer som bedriver arbete för ökad integration.
---	--

Jämställdhet - en rättvisefråga

Jämställdhet är en rättvis- och kvalitetsfråga. Vi är som kommun skyldiga att erbjuda alla våra medborgare en likvärdig service. Ändå är det tydligt att vi misslyckas med att ge flickor och pojkar, kvinnor och män lika stor del av de kommunala resurserna. Kommunen måste som arbetsgivare ta ett ansvar för att få bort de oskäligen löneskillnaderna och förbättra arbetsvillkoren för dem som arbetar inom skolan och omsorgen. Kommunen ska också stå som garant för att en självständig diskrimineringsbyrå ska kunna finansiera sin verksamhet.

Det viktiga jämställdhetsarbete som påbörjats behöver utvecklas och stärkas. Miljöpartiet förstärker resurserna under en treårsperiod för att tillsätta fyra tjänster som jämställdhetsstrateger, en per programområde samt en samordnare. Det möjliggör stöd till verksamheterna att arbeta med jämställdhetsbudgetering, konsekvensanalyser ur genusperspektiv samt könsuppdelad statistik.

Vi vill arbeta för ökad jämställdhet i kommunen genom att införa normkritiskt arbete i förskolan och upp till gymnasiet. Vi vill utjämna oskäligen löneskillnader genom att belysa strukturella problem, höja kvinnodominerade yrkesgruppers status och lön samt arbeta för att blanda upp homogena yrkesgrupper. Bland annat vill vi rekrytera fler män till förskolan och vården. All rekrytering ska vara könsneutral.

Mäns våld mot kvinnor ska upphöra och Örebro kommun ska arbeta mot våld i nära relationer genom förebyggande, skyddande och rehabiliterande åtgärder, och med tydligt fokus på hedersrelaterat våld och förtryck.

Miljöpartiet föreslår att:

Under en treårsperiod ska en särskild satsning göras på att jämställdhetsintegrera all verksamhet, förstärkning med fyra nya jämställdhetsstrategier.

Samtliga nämnder och kommunala bolag ska arbeta med jämställdhetsbudgetering.

En särskild utbildningssatsning görs om normkritik och jämställdhet i förskola och skola.

De kommunala bidrag och föreningsstöd som ges ska genomlysas ur jämställdhetsperspektiv och justeras vid behov.

Kommunen ska satsa särskilt på att öka pojkars intresse för yrkesval inom förskolan och vården.

Kommunen ska kompetensutveckla all personal inom likabehandling och antidiskriminering på alla arbetsplatser.

Lika rätt för HBTQ-personer i Örebro

Miljöpartiet accepterar inte diskrimineringen av homo-, bi-, trans- och queerpersoner (HBTQ). Det ska finnas samma möjlighet och frihet för alla att ha inflytande över och ta del av gemensamma resurser. Vi vill jobba hårdare för lika rättigheter och ett Örebro fritt från diskriminering och hatbrott. Kompetens och strukturella åtgärder behövs för att trakasserier av HBTQ-personer ska upphöra.

Miljöpartiet föreslår att:

Alla kommunens förvaltningar ska ha personal som är utbildad i HBTQ-frågor och normkritik.

Kommunens jämställdhets- och icke-diskrimineringsplan ska utformas med en intersektionell utgångspunkt och inkludera ett HBTQ-perspektiv.

Kommunen ska skapa ett HBTQ-råd och genomföra HBTQ-certifiering av verksamheter, exempelvis via RFSL.

Kommunen ska säkerställa mötesplatser för HBTQ-personer genom samarbete med RFSL.

Europas teckenspråkshuvudstad

När Örebro kommun utropade sig till Europas teckenspråkshuvudstad tog kommunen på sig ett stort åtagande. Beslutet har gett positiva följder såsom ett stärkt kulturliv och ökat kulturutbud riktat mot teckenspråkiga. Även medborgarservicen mot gruppen teckenspråkiga har förbättrats. Men framåt finns flera utmaningar som rör välfärdsfrågor för teckenspråkiga. Det finns behov av utvecklad äldreomsorg, där Miljöpartiet vill se att det skapas ett teckenspråkigt äldreboende, samt att ett utvecklingsarbete inom Komvux och gymnasieverksamheten påbörjas.

Allt fler människor som kommer till Örebro är i behov av en god TFI-utbildning (Tecken för invandrare) och kommunen bör därför se över hur verksamheten kan stärkas och utvecklas. I flera svenska städer finns dövteam kopplat till socialtjänsten, med dövkonsulenter som erbjuder döva råd och stöd som idag inte går att få på kommunens servicecenter. Kommunen bör utreda skapandet av ett dövteam och även säkerställa att det finns handläggare inom olika berörda förvaltningar som är fullt teckenspråkiga. Miljöpartiet vill se en kartläggning av behovet av en förskola med tydlig teckenspråksprofil.

Miljöpartiet föreslår att:

Kommunen ska påbörja en projektering av ett äldreboende för teckenspråkiga. Behovet av en fullt teckenspråkig förskola kartläggs.

En översyn av möjligheter att stärka TFI (Tecken för invandrare) genomförs.

Kommunen utreder skapandet av ett dövteam där stöd och råd erbjuds av dövkonsulenter med god teckenspråkskompetens.

Behovet av ett teckenspråkigt Komvux utreds.

Medborgardialog för demokrati

Demokratin ska inte tas för given. Vi måste skydda och stärka den varje dag. Detsamma gäller öppenheten i vårt land. Varje människa ska kunna delta i samhället på sina egna villkor och ha samma möjlighet att engagera sig. Det ska vara enkelt att få information på lätt svenska och sitt modersmål.

Miljöpartiet vill skapa ett Örebro för alla, där varje person ska kunna skaffa sig det liv, den utbildning och det arbete hen önskar, utan att begränsas av samhällsstrukturer eller maktförhållanden. Kommunens verksamheter ska aktivt arbeta med jämställdhet, delaktighet och tillgänglighet.

Örebro kommun har ett ansvar för att stärka den allmänna kunskapen om vad en kommun är och hur den fungerar. Medborgarna är medskapare i kommunen, inte passiva kunder. Örebroarna ska på ett så enkelt och naturligt sätt som möjligt få kontakt med kommunen i sin vardag. Därför är det viktigt att kommunen är närvarande i hela Örebro på tider och villkor som inte stänger ute någon människa.

Miljöpartiet föreslår att:

Kommunen ska begära särskild dispens för att som testkommun kunna genomföra sänkning av rösträttsåldern i kommunalvalet 2018.

Kommunen inför system med e-petitioner, medborgarförslag och försök med medborgarbudget.

Kommunen främjar medborgardialog genom att skapa lokala mötesplatser i bostadsområden och tar fram en kommunal strategi för dialoger.

Kommunen ökar elevers, föräldrars och lärares inflytande genom införandet av lokal skolstyrelse på minst en skola.

Elevråden får ökat stöd från kommunen för att kunna vara en fristående samtalspartner till skolläringarna, och för att kunna stärka sin samverkan.

Kommunen ska främja skapande av anhörig- och brukarråd inom de kommunala verksamheterna.

Hållbart konkurrenskraftigt näringsliv

Miljöpartiet vill skapa jobb och framtidsmöjligheter genom att investera i en bättre miljö och möta klimatutmaningarna. Vi ser redan idag initiativ och affärsidéer som går i denna riktning, både i Sverige och internationellt. För att Örebro ska bli en långsiktigt uthållig kommun behöver vi främja en utveckling av näringslivet som går i samma riktning. Innovationsförmåga och entreprenörskap kommer vara avgörande för kommunens och regionens utveckling, och en nära samverkan mellan kommunen, regionen, universitetet, företag och alla aktörer i innovationskedjan är en förutsättning.

Det är inte bara människor som flyttar till vår kommun. Allt fler företag väljer att flytta sin verksamhet hit. Örebro behöver fler arbetstillfällen i kunskapsintensiva företag, organisationer och branscher, jobb som kan lokaliseras i centrala lägen och inte kräver massor av ny yta och infrastruktur. Kommunen bör särskilt marknadsföra sig mot sådana företag, organisationer och branscher.

För landsbygden i kommunen är utveckling av de gröna näringarna och lokal livsmedelsproduktion viktiga områden för en hållbar näringslivsutveckling. Miljöpartiet vill också utreda möjligheten att etablera företagshotell eller motsvarande för entreprenörer på landsbygden.

De krav som ställs vid kommunens upphandling har stor påverkan och kan bidra till utvecklingen av näringslivet i en hållbar riktning. Örebro kommun ska vara en föregångare avseende miljö-, jämställdhets- och sociala krav vid upphandling och låta dessa krav väga tungt vid

leverantörsutvärdering. Miljöpartiet vill därför stärka kommunens upphandlingsenhet med två nya tjänster för att utöka miljö- och sociala krav vid upphandling samt uppföljningen av befintliga avtal.

Miljöpartiet föreslår att: Kommunens aktiva etableringsarbete ska leda till fler jobb i kunskapsintensiva och resurseffektiva företag, organisationer och branscher. Kommunen stimulerar lokala investeringar genom bland annat en strategi för hållbart byggande och höjda miljöambitioner hos de kommunala fastighetsbolagen. Kommunens upphandlingar styr i hållbar riktning genom utökade miljökrav och förbättrad uppföljning av befintliga avtal.	Kommunen ska samverka genom partnerskap tillsammans med universitet och näringsliv gällande innovation och hållbar utveckling. Kommunen ska möjliggöra goda kontakter mellan näringsliv och skola, bland annat genom att bidra till kontaktytor inom ramen för Ung Företagsamhet. Kommunen ska ta initiativ till uppbyggandet av ett regionalt kunskapscentrum för gröna näringar och livsmedelsproduktion vid Kvinnersta.
--	---

Hållbar konsumtion

Vi ska skapa förutsättningar för människor att dela på resurser - i "sportotek", bil- och cykelpooler, och delandecentrum. Detta för att skapa en attraktivare kommun och bättre förutsättningar för våra kommande generationer, där ingen behöver konsumera mer än vad som behövs mot sin vilja.

Miljöpartiet vill minska avfallet och öka återanvändningen för en hållbar konsumtion. Regeringens strategi för hållbar konsumtion skapar goda förutsättningar genom bl a momssänkning på reparationsarbeten och skattereduktion på vissa reparationer. Och lokalt kan mycket göras för att gynna handel med second hand och främja delandets ekonomi. Prylar, kunskap, mark, tid och rum går att byta, låna, ge, få och dela. Delandets ekonomi handlar om samarbete och ett smartare användande av resurser. Vi vill underlätta för människor att skapa och dela i Örebro.

Vår kommun behöver underlätta för moderna och mer kollektiva lösningar på resursanvändning, boende, arbete och de saker vi använder. Utvecklingen av små lokala tjänsteföretag behöver stärkas i kommunens näringslivsfrämjande arbete. Människor som satsar på hållbara affärsidéer ska uppmuntras. Kommunen ska underlätta för etablering av skapandemiljöer, bla genom att utreda skapandet av en kreativ mötesplats utifrån konceptet Makerspace.

Miljöpartiet föreslår att: Bibliotekens uppdrag utvecklas genom att främja delande av verktyg och andra prylar. Kommunen möjliggör utveckling av ett s k "Sportotek" som lånar ut material och utrustning till idrotts- och friluftaktiviteter i skolan och på fritiden. Kommunen underlättar hållbar konsumtion genom att på hemsidan guida till miljöprofilerade butiker, restauranger, caféer och företag - "Ditt hållbara Örebro".	Ett system införs för återbruk av inventarier mellan olika kommunala aktörer för att minska kostnader samt klimat- och miljöpåverkan. KomTek-verksamheten utökas för att stärka samverkan med skolor, stadsdelsbibliotek och fritidsgårdar. Kommunen är en stor konsument av icke förnybara produkter och material. Under 2017 ska utfasningen av engångsmaterial i plast påbörjas.
---	--

Gröna finanser

Det pågår en global folkrörelse där allt fler undviker placeringar i företag som huvudsakligen sysslar med fossila bränslen. Örebro kommun följer med i den här rörelsen och Miljöpartiet vill fortsätta att

utveckla detta. Det är varken miljömässigt klokt eller långsiktigt ekonomiskt att placera i olja och kol. Örebroarnas skattepengar ska placeras i framtiden, inte i gårdagens lösningar.

Men det är inte bara klimatförändringarna som är en framtida risk. Örebro kommun är en relativt stor aktör på den finansiella marknaden och bör efterfråga mer hållbara alternativ för att driva utvecklingen framåt. Miljöpartiet vill att det ska framgå i finanspolicyn att social och ekologisk hållbarhet, vid sidan av det rent finansiella och ekonomiska, också är ett övergripande mål för finansverksamheten - liksom för all kommunal verksamhet.

Kommunens placeringar ska inte användas för att finansiera affärsverksamhet som bidrar till ökad klimatpåverkan eller utarmade naturresurser. De ska istället investeras i bioekonomin, där förnybara råvaror och återvinning av resurser är stommen. Inriktningen på kommunens placeringar ska styras om under de kommande åren genom revidering av placeringspolicyn.

Miljöpartiet föreslår att:

Kommunens placeringar ska styras så att de på sikt endast används för finansiering av den nya bioekonomin. Finanspolicyn revideras för att åstadkomma detta.

Örebro kommun ska vara en drivande aktör för grönare kommunala finanser på nationell nivå.

Kommunen ska divestera fullt ut under 2017, dvs inte placera några medel i kol, olja eller gas.

Antalet gröna obligationer som kommunen ger ut ska öka och finnas med redan i planeringsstadiet av investeringarna.

Mer tid att leva

En sänkt arbetstid är viktig både för minskad arbetslöshet, bättre miljö och ökad livskvalitet. Generation efter generation har slitit för att bygga ett bättre samhälle. Målet har varit att nästkommande ska få ett bättre, bekvämare och enklare liv. Politiska tänkare från höger till vänster har genom århundraden formulerat att målet med vårt arbete är att vi ska få mer tid till det som gör livet njutbart. Men trots en generellt hög materiell standard i Sverige saknar vi ofta tiden eller orken att göra det som är viktigt för oss. Det tycks som att fler i dag har behov av mer tid snarare än fler prylar. Fler vill gå från tidsfattigdom till tidsrikedom. Vetenskapliga och tekniska framsteg leder till att allt färre kan producera allt mer. Eftersom produktiviteten ökar snabbare än tillväxten i rika länder får vi en konjunkturoberoende ökad arbetslöshet så länge vi inte sänker arbetstiden.

Miljöpartiet föreslår att:

Kommunen inför försöksverksamhet med kortare arbetsdag i kommunala verksamheter.

Kommunen gör det möjligt för medarbetare att göra val mellan höjd lön och sänkt arbetstid.

Kommunen ger medarbetare rätt till önskad arbetstid - deltid eller heltid.

Kommunen möjliggör ökad flexibilitet kring uttag av ledighet och semester.

Ett antal skolor får möjlighet att införa senarelagd skolstart på prov under 2017.

Delade turer - som upplevs som att de förstör fritiden - tas bort ur schemalaggnings av arbetstid för kommunanställda. Motsvarande krav ställs vid upphandling av tjänster.

“Örebro behöver fler jobb i kunskapsintensiva företag, organisationer och branscher. Jobb som kan lokaliseras i centrala lägen och inte kräver massor av nyta och infrastruktur.”

ÄGARDIREKTIV KOMMUNALA BOLAG

Örebro kommun äger idag ett relativt stort antal bolag. Miljöpartiet anser att det behövs en plan för utveckling och förvaltning av dessa bolag, helägda såväl som delägda. Det är viktigt att de kommunala bolagen inte försvårar för det lokala företagandet eller ger medborgarna sämre möjligheter till insyn. Samtidigt är dessa bolag viktiga verktyg för bland annat en social bostadspolitik och kan möjliggöra satsningar på t ex förnybar energi och hållbart byggande.

Miljöpartiet anser att de bolag som kommunen äger helt eller delvis ska ha ett tydligt uppdrag att ge service och bidra till en ökad välfärd för alla medborgare i kommunen. Kommunens ägande i Örebro flygplats ska därför avvecklas då vi menar att näringslivet själva ska bära kostnaderna för sina transportlösningar, i synnerhet när verksamheten har en så stor klimatpåverkan.

En stor del av kommunens fastigheter ägs av våra kommunala bolag, t ex bostäder, skolor, äldreboenden och idrottsanläggningar. Det skapar stora möjligheter för kommunen som ägare, då vi vill vara en viktig aktör i arbetet med att få ner energiförbrukningen, minska klimatutsläppen och driva på för ett hållbart byggande i hela kommunen. Våra bolag ska spela en viktig roll när vi planerar staden, i allt från integration och klimatanpassning till hur våra gröna ytor kan utvecklas.

Nedan redogör Miljöpartiet för de delar av ägardirektiven som avviker från minoritetsstyrets budgetdirektiv.

Direktiv till samtliga bolag

Bolagen ska verka för ökad öppenhet och transparens. Att en kommunal verksamhet bedrivs i bolagsform får inte innebära försämrad insyn för medborgarna. Kommunen ska ta fram en bolagspolicy som tydliggör hur kommunen ska hantera de bolag som samägs med privata aktörer.

Samtliga bolag ska upprätta miljö/hållbarhetsplaner för verksamheten som visar hur bolaget tar ansvar för en hållbar utveckling samt redovisa sitt miljö-, jämställdhets- och mångfaldsarbete i årsredovisningarna. Moderbolaget Örebro Rådhus AB ska följa upp miljö- och hållbarhetsfrågorna ur ett strategiskt perspektiv i ägardialogen med samtliga bolag.

De kommunala fastighetsbolagen ska alltid uppföra byggnader certifierade enligt Miljöbyggnad Guld där det är tekniskt möjligt. Det är ett viktigt steg för att garantera att det som kommunen bygger kan finansieras med så kallade gröna obligationer. De kommunala bolagens utbyggnad av solenergi ska komma igång under 2017 och rådgivningen till privatpersoner ska öka.

Bolagen ska i betydande omfattning bygga i klimatsmarta material som trä. Fastighetsnära energiproduktion som sol och vind ska öka och ett aktivt arbete ska bedrivas för att främja ekosystemtjänster i staden genom bland annat gröna tak och ytor. Nya byggnader ska vara noll- eller plusenergihus där det är tekniskt möjligt. Värdet av ekosystemtjänster ska beräknas i alla relevanta byggprojekt, och kompensationsåtgärder ska genomföras.

Sociala krav ska alltid ställas vid upphandlingar där det är relevant och möjligt. Ur integrationsperspektiv är det också viktigt att kommunens bolag anställer fler människor med annan etnisk bakgrund än svensk. Alla bolag ska ha en jämställd representation bland VD:ar och i bolagsstyrelser.

ÖrebroBostäder AB

ÖBO ska bygga fler hyreshus i områden där bolaget idag har låg representation, för att minska bostadssegregationen. En betydande del av bolagets nybyggnationer ska vara små och billiga student- och ungdomsbostäder. ÖBO:s studentlägenheter ska även kunna hyras av studenter på folkhögskola.

Vid bolagets renovering av miljonprogramsområden ska minskad energiförbrukning och stort boendeinflytande få ett särskilt fokus. Bolaget ska bygga långsiktigt hållbart och följa de riktlinjer för hållbart byggande som kommunen har. Det innebär bland annat miljö- och hållbarhetscertifierade energieffektiva byggnader med trästommar, giftfria miljöer, gröna gårdar och tak och solceller.

Bolaget ska gå före avseende socialt hållbart byggande och under 2017 påbörja planeringen för byggandet av ett nytt kollektivboende. Sociala krav vid upphandling ska utökas och jämställdhetskrav ska ställas. Livscykelkostnad och livscykelanalys ska användas vid all relevant upphandling.

Ingen utdelning ska göras från ÖBO till Örebro Rådhus AB för år 2017.

Örebroporten AB

Bolaget ska delta i arbetet med att genomföra en medborgardialog om Medborgarhusets framtida användning under 2017.

Bolaget ska bygga långsiktigt hållbart och följa de riktlinjer för hållbart byggande som kommunen har. Det innebär bland annat miljö- och hållbarhetscertifierade energieffektiva byggnader med trästommar, giftfria miljöer, solceller, samt gröna gårdar och tak. Bolaget ska erbjuda "Gröna hyresavtal" till hyresgäster.

Bolaget ska utveckla sin interna miljökompetens samt ta fram ett program för hållbarhetsarbetet som följs upp årligen. Sociala krav vid upphandling ska utökas och jämställdhetskrav ska ställas. Livscykelkostnad och livscykelanalys ska användas vid all relevant upphandling.

Gustavsvik Resorts AB

Fritidsanläggningen som bolaget driver på Gustavsviksområdet utvecklas ständigt och kan bland annat komma att omfatta hotellverksamhet. Denna typ av verksamhet är inte lämplig för kommunen att bedriva.

Kommunen bör avyttra sin del av Gustavsvik Resorts. Köpeskillingen kan exempelvis användas till att finansiera den eftersatta och nödvändiga renoveringen av de kommunala badhusen Eyrabadet, Hagabadet och Brickebackens bad.

Futurum AB

Ett kvalitetsprogram ska tas fram för hållbara skolor och förskolor.

Bolaget ska bygga långsiktigt hållbart och följa de riktlinjer för hållbart byggande som kommunen har. Det innebär bland annat miljö- och hållbarhetscertifierade energieffektiva byggnader med trästommar, giftfria miljöer, solceller, samt gröna gårdar och tak. Bolaget ska erbjuda "Gröna hyresavtal" till hyresgäster.

Bolaget ska utveckla sin interna miljökompetens samt ta fram ett program för hållbarhetsarbetet som följs upp årligen. Sociala krav vid upphandling ska utökas och jämställdhetskrav ska ställas. Livscykelkostnad och livscykelanalys ska användas vid all relevant upphandling.

Länsmusiken AB

Bolaget ska ha ett särskilt fokus på barn och unga i sin verksamhet. En fullskaligt utbyggd satsning på El Sistema bör genomföras av bolaget tillsammans med förskolan och skolan, och kan eventuellt finansieras genom kommunens interna fond för sociala satsningar.

KumBro Vind AB

KumBro Vind AB ska i samverkan med omkringliggande kommuner utveckla förnyelsebar energiproduktion med målet att försörja kommunernas hela energibehov. Bolaget utvecklas till att bli ett kommunalt energibolag med inriktning på förnyelsebar energiproduktion. Solenergi prioriteras speciellt.

KumBro Utveckling AB

KumBro Utveckling AB ska under 2017 kartlägga möjligheterna till samverkan med fastighetsägare i Örebro kommun kring utveckling av fastighetsnära elproduktion. Det finns många större byggnader i verksamhetsområden med väggar och tak som är lämpliga att placera solceller på. Genom hyresavtal med fastighetsägarna skulle KumBro Utveckling kunna investera i ett större antal solcellsanläggningar i kommunen.

Örebro Läns Flygplats AB

Bolaget ska omgående påbörja ett systematiskt miljöarbete med särskild fokus på ökad användning av förnybart flygbränsle samt hållbara transporter till och från flygplatsen. Bolaget ska ställa miljökrav i alla upphandlingar som görs och verka för att det skapas en kollektivtrafikförbindelse mellan Örebro och flygplatsen.

Kommunen bör på sikt avyttra sin andel i bolaget till näringslivet som kan driva det i egen regi.

Örebrokompaniet AB

Bolaget ska säkerställa att alla evenemang som ordnas har en tydlig miljöprofil och är hållbarhetscertifierade enligt t ex Svanen eller Håll Sverige rent. Bolaget får i uppdrag att arrangera evenemang som stärker Örebros profil som miljökommun. Bidrag ska endast ges till evenemang som uppfyller certifieringskriterierna för hållbara evenemang.

Alfred Nobel Science Park AB

Ändamålet med bolaget är att bidra till en långsiktigt hållbar utveckling av Örebroregionen. Bolaget ska främja utvecklingen av företag och innovationer vars syfte är att ta fram lösningar på framtidens stora samhällsutmaningar. Verksamheten ska bedrivas på ett sätt som främjar långsiktig hållbar utveckling - såväl ekonomisk, social som ekologisk - och effektivt resursutnyttjande.

Bolaget ska särskilt fokusera på innovationer inom området livsmedel och gröna näringar, för att bidra till en positiv näringslivsutveckling på landsbygden och på sikt en mer hållbar livsmedelsförsörjning.

“Örebro ska vara en plats för människor, inte för bilar. En plats som är fri från buller och utsläpp och säker för cyklande barn och vuxna. Det ska vara enkelt och snabbt att ta sig fram med cykel och kollektivtrafik.”

SAMHÄLLSBYGGNAD

En hållbar samhällsplanering genomsyras av en helhetssyn där byggande och boende planeras och anpassas utifrån långsiktighet och kretsloppstänkande. Örebro kommun är en mycket liten pusselbit i den globala klimatomställningen, men vi ser ändå vikten av att gå före och visa vägen. Enskilda städers och kommuners initiativ kan få genklang över hela världen och bli förebilder för andras utvecklingsarbete. Miljöpartiet vill att Örebro ska bli en sådan kommun.

Samhällsplanering ska ske med hänsyn till alla grupper i samhället och verka för utjämning av strukturella orättvisor. Därför måste staden planeras och byggas på ett sätt som jämlikt främjar och återspeglar olika människors vardag. Staden ska också utvecklas till en plats för kreativitet och mänskliga möten. Ett hållbart samhälle förutsätter också sådant som inte är lika synligt - ett fritt och tillgängligt kulturliv, social inkludering och en meningsfull fritid för barn och unga.

Våra nyckelord är småskalighet och närproduktion när det gäller mat, energi och kretslopp. Vi ska värna produktiv åkermark, som är viktig för vår framtida livsmedelsförsörjning, och planering av nya områden ska i första hand ske på redan exploaterad mark. Byggnation ska ske på ett yteffektivt, resurseffektivt och klimatsmart sätt.

En levande stadskärna

En levande, blomstrande stadskärna förutsätter att människor trivs i den. Arbetet med stadsutveckling måste därför syfta till att skapa attraktiva miljöer med mänskliga möten i fokus. Idag dominerar fortfarande trafiken stora delar av stadskärnan, och det saknas naturliga platser för barn att vistas på. Miljöpartiet föreslår därför att nedre delen av Stortorget utvecklas till att bli en attraktiv mötesplats för människor i alla åldrar med fokus på barn och unga. Bilparkeringarna flyttas till ett nytt parkeringsgarage - t ex i kvarteret Hållstugan - och istället byggs lekplats, aktivitetspark och möjligheter till uteserveringar och mötesplatser. Planeringen inleds under 2017.

Fler mötesplatser ska tillskapas i city i form av nya mikroparker, utveckling av torghandel och ytor i anslutning till nya bostäder och kontor. Drottninggatan mellan Rudbecksgatan och Slottsbron ska omvandlas till gånggata där folkliv och handel kan ta större plats än idag. Nya cykelbanor byggs för ökad framkomlighet, busstrafiken leds om och kompletteras med t ex utökad flextrafik och/eller ny ringlinje runt city. Planering och dialog med regionen inleds under 2017.

Miljöpartiet föreslår att:

Nedre delen av Stortorget byggs om från bilparkering till att bli en attraktiv mötesplats med fokus på barn och unga.

Drottninggatan mellan Rudbecksgatan och Slottsbron omvandlas till gånggata och del av gatan får ny cykelvänlig markbeläggning.

Centrumhandeln ska utvecklas framför externhandeln.

Två nya mikroparker byggs i city under 2017.

Vid nybyggnation av bostäder och kontor i innerstaden ska mötesplatser tillskapas och grönstruktur tillföras.

Kommunen utreder förutsättningar för fri tillgång till internet genom att varje kommunal lokal görs till en tillgänglig WiFi-nod.

Hållbart resande

För att komma till rätta med klimatfrågan måste vi generellt minska antalet transporter i samhället. Vi vill minska människors beroende av bilen genom att satsa på klimatsmarta transporter och ändra sättet vi stadsplanerar. När färre är beroende av bilen och fler resor sker med kollektivtrafik, cykel och till fots får vi renare luft, attraktivare städer och nya möjligheter att resa på landsbygden.

Framtidens resmönster skapas idag. Därför är det oerhört viktigt att vi skapar trygga trafikmiljöer i hela staden för barnen att kunna gå och cykla. Annars grundläggs vanan att åka bil i staden. Det är dessutom en viktig folkhälsoåtgärd att möjliggöra barns och ungas vardagsmotion.

Kollektivtrafik

Pålitlig och modern kollektivtrafik måste vara tillgänglig i hela kommunen. Att resa tillsammans är mer effektivt och det är bara genom att erbjuda kommunens invånare riktigt bra transportalternativ som vi kan minska bilberoendet. Parallellt med satsningar på cykeltrafik vill Miljöpartiet öka andelen resande med kollektivtrafik. Kollektivtrafiken är jämställd och klimatsmart och även en av våra största mötesplatser.

För att öka andelen resor som görs kollektivt i kommunen föreslår Miljöpartiet flera olika insatser för att göra kollektivtrafiken till ett hållbart val för fler. En satsning på kostnadsfria bussresor för skolbarn är ett viktigt verktyg för att skapa likvärdiga förutsättningar för skolval och fritidsaktiviteter. Busstrafikens framkomlighet behöver också förbättras i Örebro. Miljöpartiet vill att bussfiler införs på de vägar och gator i Örebro som idag drabbas av köer vissa tidpunkter på dygnet. Dialog och nära samverkan med regionen kring förbättringsåtgärder är också nödvändig.

Planeringen av införandet av kapacitetsstarka bussar på stomlinjer (s k BRT) ska påbörjas under 2017. En viktig satsning för att göra kollektivtrafiken konkurrenskraftig gentemot bilen.

Den gamla industrirälsen på Öster ska komma till användning och en utredning av alternativ och kostnader ska göras. Investeringen kan finansieras genom det nya stadsmiljöavtalet.

Miljöpartiet föreslår att:

Kostnadsfria resor med kollektivtrafiken införs för alla elever i mellan- och högstadiet (10-19 år) samt fritidskort för gymnasieelever.

Tydligare trafikstyrning införs och arbetet fortsätter med att inrätta särskilda bussfiler för att prioritera kollektivtrafiken.

Arbetet med införande av kapacitetsstarka stombussar (BRT) i Örebro inleds under 2017.

Den gamla industrirälsen på Öster ska komma till användning och en utredning av kostnader ska göras.

En utredning ska göras tillsammans med regionen kring förändring av busslinjenätet för en attraktivare innerstad. Anslutande pendelparkeringar ska också utredas.

Cykelstaden Örebro

Miljöpartiet vill att Örebro ska vara en plats för människor, inte för bilar. En plats som är fri från buller och utsläpp och säker för cyklande barn och vuxna. Det ska vara enkelt och snabbt att ta sig fram med cykel och kollektivtrafik. Vår vision är att Örebro kommun blir Sveriges cykelvänligaste stad. Cykelvägarna måste bli bättre och säkrare, få mer plats och byggas ut runtom i hela kommunen, både inom staden och mellan kommunens olika delar.

Färre bilar och parkeringsplatser minskar klimatutsläppen samtidigt som det frigör ytor till bostäder, parker och cykelvägar. För att ännu fler ska välja att cykla och gå krävs det politiska prioriteringar. Trafikplaneringen har hittills styrts av en trafikmaktordning där infrastruktur och trafikregler idag främst är utformade efter bilisternas behov. Det går inte att bygga framtidens Örebro utifrån detta föråldrade sätt att tänka. I ett hållbart Örebro går det enkelt och snabbt att ta sig fram till fots, med cykel och kollektivtrafik.

Under 2017 vill vi snabba på utbyggnaden av cykelbanenätet, men även antalet cykelparkeringar och cykelgarage i staden. Cykelbanor, cykelpassager och parkeringar ska ses över för att anpassas utifrån lådcyklar och cykelkärror. Vi vill också särskilt satsa på att skapa tryggare, säkrare trafikmiljöer för barn i hela staden, inte bara till och från skolan. Det är viktigt för att grundlägga hållbara resvanor tidigt i livet.

Miljöpartiet föreslår att:

Ett externfinansierat hyrcykelsystem införs i Örebro. En utredning påbörjas under året.

Satsningar på säkra trafikmiljöer för barn, bland annat fler trafikseparerade cykelbanor i innerstaden.

Satsningar på cykelbanor utifrån cykelnätsplanen prioriteras, liksom snöröjningen av cykelbanor.

I arbetet med cykel- och gångbanor ska dessa separeras från varandra så ofta som möjligt för ökad framkomlighet och trygghet.

Fotgängare och cyklister ska tydligare prioriteras vid pågående byggprojekt.

Ett större antal fler låsbara cykelparkeringar och ett cykelparkeringshus inrättas för att göra det mer attraktivt att cykla.

Biltrafik

Bilarna står för en stor del av klimatutsläppen och utvecklingen går åt fel håll. Miljöpartiet vill hejda klimatförändringarna och utveckla Sverige bort från fossilberoendet. För att komma till rätta med klimatfrågan måste vi generellt minska antalet transporter i samhället. Med sitt centrala läge som genomkorsas av stora trafikleder har Örebro en hög biltäthet. Till övervägande del kommer de hälsoskadliga ämnen som vi andas i stadsmiljön från vägtrafiken. Dessutom är trafikolyckor och buller verkliga problem i staden.

Trafikrytmen och flöden måste successivt ställas om och anpassas för cykel och gång i första hand. Hastigheten i alla tätbebyggda delar av Örebro ska begränsas till 30 km/h.

Den yta som är anvisad till gångtrafikanter, kollektivtrafikresenärer och cyklister står i dagsläget inte i proportion till hur många de är. Majoriteten av dem är kvinnor, medan män står för en större andel av flyg- och biltrafiken. Om valet av transportsätt blev mer rättvist och jämställt skulle stora ytor kunna frigöras. Då skulle det bli möjlighet till både mer grönska och nytt bostadsbyggande utan att dessa två önskemål skulle behöva komma i konflikt med varandra.

Planläggning av nya bostäder ska i ännu större utsträckning göras med fokus på att minska behovet av bilresor. Successivt sänkt parkeringsnorm är ett viktigt verktyg för detta. Kommunens trafikprogram ska också revideras så att mål och åtgärder finns för minskad biltrafik i absoluta tal.

Bilisterna måste ta ett större ansvar för sina egna kostnader för parkering och andra gemensamma ytor som inte kan användas på något annat sätt än för bilar. Hela kostnaden för parkeringsplatser bör läggas på de boende som nyttjar dem, och ÖrebroBostäder ska gå före med denna förändring.

Miljöpartiet föreslår att:

Parkeringsavgift ska införas för fler parkeringar i gatuplan i staden.

Fler bilgator i innerstaden ska konverteras till endast gång-, cykel- och busstrafik. Det är en viktig åtgärd för att tillgängliggöra centrala Örebro även för barn som cyklar.

Kommunen underlättar för etablering av fler bilpooler i Örebro kommun.

Ett antal gator i centrala Örebro omvandlas till bilfria gågator med konst och uteserveringar varje sommar.

Hastigheten sänks till 30 km/h i hela centrala Örebro, utom på gåfartsgator där den ska vara cirka 10-15 km/h.

Infrastruktur för laddstolpar ska byggas ut i hela kommunen.

Hållbart byggande

Staden måste byggas ihop - fysiska barriärer försvårar integration. Motorvägen skär som ett band genom stadens västra stadsdelar och isolerar flera bostadsområden från resten av staden. Därför vill Miljöpartiet bygga ihop staden genom så kallade ekodukter/sociodukter. Det handlar om viktiga investeringar som på sikt kommer att visa sig vara mycket värdefulla för en integrerad stad när Örebro växer.

Stadens förtätning ska ske på ett hållbart sätt. Byggnation på höjden uppmuntras och centralt belägen industrimark konverteras. Grönytorna i staden ska samtidigt utvecklas och integreras i stadsmiljön. "Att bygga park är att bygga stad" - i takt med nya bostäder måste lika mycket andra värden tillföras i form av mötesplatser, parker, idrottsanläggningar osv.

All ny- och ombyggnation ska göras utifrån ekologiska grundprinciper och med social hållbarhet i fokus. Detta ska genomsyra både kommunens egna byggbolag och dialogen med privata aktörer i planprocessen. Det kan kommunen påverka genom en aktiv markpolitik och genom den inriktning som kommunfullmäktige ger ÖBO. Kommunens och de kommunala bolagens byggande ska ske med förnybar energi, miljövänlig teknik och miljöanpassade material, och vara maximalt energieffektivt ur ett livscykelperspektiv. Kommunen ska ta fram en strategi för hållbart byggande som bland annat ska leda till ökat träbyggande.

För att kunna möta olika människors behov är det viktigt med ett bostadsutbud som är varierat i fråga om kostnad, bostadsyta och standard. Miljöpartiet ser gärna fler kooperativa hyresrättsföreningar på marknaden, med yteffektiva lägenheter, stora gemensamhetsytor, bil-, cykel- och verktygspooler med mer. Vi vill också främja byggandet av så kallade byggemenskaper som ger mångfald och stort inflytande över den egna boendemiljön. Fler studentlägenheter ska byggas under mandatperioden i stadsdelar i hela Örebro. Årshyran ska inte överstiga hälften av ett års studiemedel för studier på heltid.

Boendemiljön och energiförbrukningen i stadens miljonprogramsområden är en viktig framtidsutmaning. Kommunen ska säkerställa goda boendemiljöer genom klimatsmart och socialt hållbar renovering av miljonprogrammen. Stadsdelscentrum och lokal närservice ska främjas och utvecklas. Kommunen ska successivt utveckla och rusta upp alla stadsdelscentrum, och även sträva efter att decentralisera kommunens service och arbetsplatser. Örebro behöver en arkitekturpolicy som omfattar stadens offentliga gestaltning och människors livsmiljöer. Den bör också omfatta utformning och gestaltning i verksamhetsområden som idag ligger i stadens utkanter, men som om några decennier kommer vara en del av den centrala staden. Konstnärer ska göras delaktiga vid planering av tätortsmiljöer, eftersom konst och utsmyckningar tillför viktiga värden i samhället.

Miljöpartiet föreslår att: Alla nybyggnadsprojekt i Örebro föregås av en så kallad barnkonsekvensanalys för att säkra goda livsmiljöer för barn i den växande staden. Hyreslägenheter med lägre hyreskostnad ska prioriteras i alla stadsdelar. Nya stadsdelar i Örebro ska ha en tydlig hållbarhetsprofil, och minst en ska vara hållbarhetscertifierad fram till 2025. Markpriserna ska diversifieras för att kunna bygga bort bostadssegregationen.	Kollektivhus och egna initiativ kring byggande av flerbostadshus (så kallade byggemenskaper) ska främjas. Kommunen ska ta fram en arkitekturpolicy som omfattar hela det offentliga rummet och verksamhetsområden. Miljöanpassat byggande främjas genom bland annat sänkta tomtpriser och bygglovsavgifter för de som bygger lågenergi- eller passivhus på kommunal mark.
--	--

Natur och kretslopp

Vår ekonomi, vårt välbefinnande och hela vår överlevnad är beroende av de nyttigheter i form av ekosystemtjänster som naturen förser oss med. De syns oftast inte, de ingår sällan i ekonomiska kalkyler, men vi skulle inte klara oss utan dem. God förvaltning av ekosystemtjänster är därför inte enbart en miljöfråga, utan en fråga om ekonomi och välbefinnande på längre sikt.

Vårt samhälle bygger idag på linjära flöden av energi och material, något som inte är hållbart på sikt. Jordens resurser utarmas, och avfall och gifter sprids i naturen på ett sätt som kraftigt försämrar människors livsmiljöer. Vi behöver kraftsamla för att knyta ihop kretsloppen, förebygga avfall och säkra att vårt dricksvatten inte förorenas.

Grönstruktur och ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster handlar om grundläggande funktioner i naturen som att vilda insekter pollinerar, att vatten renas och regleras, att kretsloppen fungerar för viktiga ämnen som kol, kväve och fosfor, att bördig jord bildas och att det finns fisk i haven och träd i skogen - för att bara ta några exempel. En växande kommun som Örebro behöver utvecklas tillsammans med ekosystemtjänsterna. Därför måste de integreras i stadsplanering och byggande genom verktyg som beräkning av ekosystemtjänster och grönytefaktorer.

Stadsodling i större skala ska utvecklas under året, odlingsbäddar ska anläggas i centralt belägna parker och popup-odling kan ta plats på oanvända ytor som på sikt ska bebyggas. Stadsodlingen främjar viktiga ekosystemtjänster och kan brukas och nyttjas av olika aktörer: nyanlända invandrare med stor kunskap om odling, lantbruksgymnasium, äldreomsorgen, förskolor och skolor samt ideella organisationer.

Stadens grönområden och tätortsnära skogar ska fortsätta skyddas, och andelen parkmark i centrala Örebro ska öka liksom de gröna inslagen på kommunens gator och torg. Åkermark som är kommunal ska tillgängliggöras för kollektiv odling och ökande av den lokala livsmedelsproduktionen.

Miljöpartiet föreslår att:

Skol- och förskolegårdar i kommunen ska tillföras mer grönstruktur och stimulerande miljöer för barnen genom att fler "gröna skolgårdar" skapas.

Fler odlingslotter ska inrättas i stadsdelarna, de centralt belägna parkerna och andra oanvända ytor.

Staden tillförs ekosystemtjänster genom fler tillfälliga odlingar på mark under omställning.

Kommunen ska verka för att fler gröna tak och väggar byggs både på egna och andras fastigheter.

Kommunens naturreservat ska tillgängliggöras genom bättre information och bussförbindelser.

De gröna ytorna ska värnas i stadsplaneringen - fler parker och gröna kilar ska tillskapas och grönytefaktorn ska användas som planeringsinstrument.

Rent vatten och giftfri miljö

Vårt vatten får fortfarande ta emot stora mängder föroreningar och utsläpp. Vi hittar bland annat rester av bekämpningsmedel, tungmetaller och läkemedel i vattnet. Kontrollen av Svartåns vattenkvalitet ska ha hög prioritet eftersom ån är kommunens största vattentäkt och dessutom har ett stort rekreationsvärde. Vår målsättning är att Svartån ska bli badbar igen. Våra liv är beroende av vattnet i ån. Vi kan inte förlita oss på enbart en framtida dragning av vätternvatten till Örebro. Örebro kommun ska leverera rent och hälsosamt dricksvatten till örebroarna. Avloppsvattnet ska renas med bästa teknik för att minska utsläpp av skadliga ämnen.

Örebroarnas vatten måste skyddas, och det är särskilt viktigt att utsläppen av miljöskadliga ämnen till sjöar och vattendrag hindras. Att tillskapa ett vattenskyddsområde av Svartån är en självklarhet, och Miljöpartiet skjuter till resurser för en ny tjänst som ska arbeta bl a med samordningen av uppströms reningsåtgärder. Det vatten som rinner genom odlingslandskap och förbi industriområden måste också renas innan det når dricksvattentäkterna. Detta bör i större utsträckning ske i lokalt anlagda våtmarker och synliggjorda vattendrag. Viktiga våtmarker i kommunen ska fortsätta att skyddas och utvecklas.

De kommande klimatförändringarna innebär nya risker för Örebro. Häftiga regn leder till lokala översvämningar och till att avloppsvatten, bakterier och miljögifter rinner ut i Svartån, Hjälmarens och andra vattendrag. Kommunen måste ha beredskap för detta genom att exempelvis inte bygga i områden med risk för framtida översvämning samt behålla strandnära grönområden så att de kan vara buffert för höga vattenflöden.

All spridning av giftigt rötslam på åkermark i hela kommunen ska upphöra. Innan slammet är garanterat fritt från läkemedelsrester, tungmetaller och kemikalier ska det inte spridas på åkermark där vår mat produceras.

Miljöpartiet föreslår att: Dagvattenhanteringen ska klimatanpassas genom mer grönstruktur - dammar, diken och gröna tak. Den pågående utredningen av den framtida vattenförsörjningen ska även belysa mer småskaliga lösningar, utöver Vättern. Svartån och andra dricksvattentäkter ska bli vattenskyddsområden.	Nya våtmarker ska inrättas för att förbättra vattenkvaliteten och minska föroreningarna, med start vid Mellringe. Uppströms reningsarbete av vattendragen ska förstärkas genom inrättade av en ny tjänst som samordnare. Småskaliga avloppsanläggningar ska testas i nya bostadsområden, för att öka omhändertagandet av näringsämnen.
--	---

Avfall och kretslopp

Att leva och bo medför alltid förbrukning och omvandling av resurser. Mat, vatten och energi för uppvärmning ger alltid upphov till restprodukter. Vårt avfall måste återföras till ett kretslopp av återvinning och återanvändning, och därför måste möjligheterna till källsortering öka. Men ännu viktigare är att kommunen arbetar med avfallsförebyggande åtgärder, inte bara i den egna verksamheten utan även i näringslivet. Vi vill att kommunen ska ha ett ekologiskt hållbart vatten- och avloppssystem som är kretsloppsanpassat. Detta kan innebära nya lokala avloppslösningar på många platser, vilket gör det enklare att ta tillvara näringsämnen innan de förorenas av annat avloppsvatten, för att kunna återföra dem till åkern.

De olika avlopps- och avfallstaxorna ska anpassas löpande så att de styr utvecklingen mot ett långsiktigt hållbart kretsloppssamhälle. Kostnad utifrån faktisk vikt är ett bra incitament för att minska avfallet.

Miljöpartiet föreslår att: Ambitionerna i kommunens avfallsförebyggande arbete ska höjas utifrån avfallsplanen. Rötningen av matavfall ska byggas ut ytterligare, för att användas till biogas. En klimatsäkring av VA-nätet ska inledas för att minska de klimatrelaterade riskerna.	Kommunen ska fortsätta bygga ut återanvändningsstationer för ökat återbruk. Den hushållsnära avfallssorteringen behålls och förstärks, och sorteringen på offentliga platser utvecklas. All spridning av giftigt rötslam på åkermark i hela kommunen ska upphöra.
--	--

Kultur och fritid

Kultur har ett egenvärde. Kulturen är viktig för ökad folkhälsa, integration och jämställdhet. Kulturinstitutioner såsom bibliotek och museer är viktiga i samhället och kommer bli allt viktigare i framtiden som mötesplatser och demokratiska centra, då fler människor kommer hit från andra länder, och människor har allt mer olika bakgrund och livsförutsättningar.

En meningsfull fritid är en grundläggande faktor i att vi ska må bra. Fysisk rörelse och aktivitet är också viktigt för att skapa hälsa och välbefinnande. Satsningar inom fritidssektorn leder indirekt till minskade kostnader i den sociala sektorn. För Miljöpartiet är sådana satsningar ett steg mot ett ekonomiskt och socialt hållbart samhälle.

Kultur och medskapande

Ett levande och oberoende kulturliv är viktigt för välfärden och demokratin. Kulturen skänker upplevelser, får oss att tänka och ger lust att skapa. Konstnärliga uttryck är en spegling av samhället och hjälper oss att förstå vår samtid och historia. Miljöpartiet vill bidra till utvecklingen av det levande kulturliv som finns i Örebro. Varje örebroare ska kunna ta del av kultur på jämlika villkor. Särskilt barn och unga ska få ta del av och själva vara en del av kulturskapandet.

Våra kulturarvsinstitutioner ska arbeta aktivt med frågor som rör mångfald, demokrati och lika rättigheter. Dessa institutioner, som förvaltar våra kulturarv och våra gemensamma minnen, bidrar till att skapa berättelser om vår historia. För att förebygga felaktiga rasistiska, homofobiska och sexistiska historieberättelser är det viktigt att arkiven, Läns museet och biblioteken ständigt arbetar med frågor som rör mångfald, demokrati och människors lika rätt och värde. Kommunen ska främja detta arbete. Förutsättningarna ska också utredas för att inrätta en tjänst som stadshistoriker, i syfte att stärka kulturarvsinstitutionernas arbete.

Genom fria bidrag kan engagerade personer och grupper få stöd för sina idéer och bidra till ett rikt kulturliv. Ungdomar och medborgare med utomeuropeisk bakgrund är exempel på grupper som kan förnya kulturen om de hittar vägarna till kulturbidragen.

Varje stadsdel och tätort ska ha sin naturliga kulturella mötesplats, med till exempel kvällsöppna stadsdelsbibliotek, filialer till kulturskolan, fritidsgårdar med studieförbundsverksamhet, samlingslokaler eller skaparverkstäder. Därför är det viktigt att vi till så stor grad som möjligt decentraliserar kultur ut i våra bostadsområden istället för att centralisera den. Miljöpartiet vill också se en ny vision för Medborgarhusets framtida utveckling. Vi vill att byggnaden ska användas som den ursprungligen var tänkt - tillgänglig för alla örebroare och ett centrum för kultur, demokrati och medskapande. För att ha ett underlag till en vision för Medborgarhuset vill vi att en bred medborgardialog genomförs under 2017.

Miljöpartiet vill se att kulturskolan blir mer tillgänglig för fler barn i hela Örebro kommun. Detta kan åstadkommas genom att verksamheten i större grad sker ute på skolor och att undervisning även förläggs dit under kvällstid för att erbjudas nära där barnen bor. Kommunen ska utreda en ökad samverkan mellan skola och kulturskola där kulturskolans verksamhet i högre grad förläggs ute på skolorna för en likvärdig tillgång.

Miljöpartiet föreslår att:

Kommunen utreder behov och förutsättningar för ett kulturliv tillgängligt för alla barn i kommunen. Utredningen ska ligga till grund för utformning och byggande av det föreslagna kulturkvarteret, och på ett mer hållbart sätt skapa goda utvecklingsmöjligheter för bibliotek och kulturskola.

Kommunen främjar medborgardialog genom att skapa fler lokala mötesplatser i bostadsområden.

En riktad satsning görs på lokalt folkbildningsbidrag till studieförbund för verksamhet som ökar integration, kompletterar SFI-undervisning och stödjer föreningsverksamhet bland människor i social utsatthet.

Medborgarhuset ska utvecklas till att bli "örebroarnas framtida vardagsrum" - en mötesplats och arena för kultur och föreningsliv. Under 2017 ska en medborgardialog om husets framtida användning genomföras.

Utveckling av biblioteken

Kommunens bibliotek är viktiga platser för bildning. Där erbjuds människor att bygga sin egen kunskap, odla sina intressen och hitta den samhällsinformation de behöver. Miljöpartiet vill se ett utvecklat uppdrag till biblioteken där tillgänglighet, mångfald, utökade öppettider och delande ingår. Vi ser fler funktioner i framtidens bibliotek. Det kommer vara en viktig icke-kommersiell mötesplats och allmän yta som är öppen för alla. När människor i staden har alltmer olika livsförutsättningar, bakgrund och medievanor behövs platser där människor kan mötas och lära av varandra. Alla kulturinstitutioner, men framför allt folkbiblioteken, kommer vara viktiga i en

framtid där allt fler människor kommer hit från andra länder och med varierande utbildningsbakgrund. I en sådan framtid behövs fler platser där människor kan bilda sig, mötas och bli en del av gemenskapen.

Biblioteken har en mycket viktig roll kring främjandet av barns läsning. God läsförståelse hos barn ger bättre förutsättningar till delaktighet och inflytande senare i livet. Samverkan med förskolor och skolor bör stärkas, och alla barn ska ha tillgång till skolbibliotek med utbildade bibliotekarier.

Miljöpartiet vill se mer uppsökande biblioteksverksamhet som når fler örebroare. Detta kan åstadkommas bland annat genom sommarbibliotek i parker och andra platser utomhus. För att komma igång med verksamhetsutveckling och prova nytt bör stadsbiblioteket få en omställningsbar yta som möjliggör pop-up verksamhet. Det skulle kunna vara i kommersiella lokaler i anslutning till handel, eller i norrcity för att öka tillgängligheten och driva på stadsutveckling med kultur. Vi vill också att biblioteken ska erbjuda möjligheten att dela andra saker än böcker med varandra.

Miljöpartiet föreslår att:

Ett nytt stadsdelsbibliotek ska byggas i Södra Ladugårdsängen och kan vara en del i ett stadsdelscenter med inriktning på kultur och fritid.

Kommunen utvecklar stadsbibliotekets verksamhet och samverkan med andra aktörer genom tillskapandet av en omställningsbar yta/pop-up-bibliotek.

Kommunen utvecklar bibliotekets uppdrag genom att främja delande av verktyg och andra prylar.

En förstärkning görs av stadsdelsbibliotekens budget för verksamhetsutveckling.

Försöksverksamhet genomförs med utomhusbibliotek och uppsökande verksamhet i parker under sommaren.

Kulturevenemang och kulturutövande

Politiken har ett ansvar för att bidra till att det finns goda förutsättningar för alla människor att kunna skapa och att kunna ta del av kultur. Miljöpartiet vill se fler sätt att stötta spontana kulturinitiativ, fler utescener, mer kultur i skolan för alla, fler kulturverksamheter i Örebros olika delar, fler kreativa mötesplatser där människor kan dela kunskap, erfarenhet och saker med varandra. Vi vill se fördjupning och vidareutveckling av Open Art och Live at Heart, och vi vill se fler möjligheter för gatukonst i Örebro.

Miljöpartiet föreslår att:

Kommunen verkar för att en utescen etableras i centrala Örebro.

Kommunen bidrar till att en kreativ mötesplats utifrån konceptet Makerspace utvecklas i Örebro.

Stadsbibliotekets verksamhet utvecklas genom att kommunen i samverkan med andra aktörer tillskapar en omställningsbar yta för olika tillfälliga kulturella aktiviteter.

Kommunen utreder införandet av bidrag för spontana kulturinitiativ som är öppet för både föreningar och nätverk.

En eller flera graffitiväggar inrättas i centrala Örebro.

Kommunen ska verka för att Örebro slott (och området runt) får en stärkt funktion som mötesplats för deltagandekultur.

Främjande av föreningslivet

Många människor i Örebro engagerar sig ideellt. Att vi är med i föreningar eller andra frivilliga verksamheter är bra för samhällsgemenskapen, folkhälsan och demokratin. Föreningslivet är viktigt för att människor ska få utvecklas och uppleva gemenskap. Föreningslivet skapar även trygghet i samhället. När myndigheter arbetar tillsammans med olika föreningar ökar chansen att personer som är särskilt socialt utsatta får det stöd de behöver.

För varje krona som Sverige satsar på föreningslivet, folkbildningen och idrotten får samhället mångfalt tillbaka, eftersom stödet betyder att människor känner att deras engagemang uppmuntras och underlättas. Vi vill uppmuntra föreningar som har demokratisk struktur och tar samhällsansvar.

Miljöpartiet vill att kommunen gör en översyn av sina föreningsbidrag för ungdomsorganisationer så att de blir rättvisa gentemot idrottsrörelsen, som i regel får högre bidrag per barn och ungdom som deltar. Kommunen behöver bli bättre på att främja organisering av unga för unga. Som en del i detta behöver bidragskriterierna ses över så att de är rimliga och tydliga för unga att förstå.

Ett stort hinder för organisering och föreningsverksamhet är avsaknaden av lokaler och mötesplatser. Fler föreningslokaler behöver finnas tillgängliga, som är anpassade för både vuxna och barn, i alla stadsdelar och tätorter. Fler kommunala lokaler som inte används kvällstid bör öppnas upp och erbjudas föreningslivet kostnadsfritt.

Miljöpartiet föreslår att:

Kommunen genomför en översyn av bidragskriterier och bidragsnivåer för ungdomsorganisationer i syfte att dessa ska bli mer rättvisa gentemot idrottsorganisationer.

Föreningsbidraget kompletteras med möjligheten att söka bidrag för särskilda miljöprojekt.

Kommunen stärker samverkan mellan områdesgrupper och civila aktörer inom Partnerskap Örebro.

Nolltaxa utreds för föreningslokaler, liksom ökad tillgänglighet av tomma kommunala lokaler på kvällstid för föreningar.

En meningsfull fritid för alla

En meningsfull fritid är viktig för både barns och vuxnas hälsa och livskvalitet. Kommunens fritidsgårdar är resurser för ungdomars sociala miljö. Det är viktigt att verksamheten i dessa lokaler drivs på ungdomars initiativ, om än med stöd av vuxna. Fritidsgårdarna ska ges tillräckligt med resurser för sitt förebyggande arbete och ska vara lika attraktiva miljöer för alla ungdomar - pojkar som flickor.

Kommunen har länge investerat mest i mans- och pojkdominerade idrotter som ishockey, fotboll och skatepark. Dam- och flickidrotten behöver få resurser likställda med herr- och pojkidrotten. Dessutom ska samhällets resurser främst prioriteras till ungdoms- och breddidrott. Miljöpartiet vill därför att kommunen ska genomföra en kartläggning av behovet av nya lokaler för flickors idrottande, och även se över möjligheten att bygga om befintliga byggnader istället för att bygga nytt.

Kommunen ska säkerställa att kommunens bidrag till föreningslivet är jämställda så att kvinnor och män respektive flickor och pojkar får lika tillgång till offentliga medel. En kartläggning ska också genomföras i syfte att uppnå helt jämställda hall- och anläggningstider.

Det är viktigt att människor har goda möjligheter till fritidsaktiviteter i närheten av sin bostad. Renovering ska därför påbörjas av de kommunala badhusen i stadsdelarna. Investeringen kan delvis finansieras genom försäljning av kommunens del av Gustavsvik Resorts.

Tyvärr ser vi idag att barns och ungas glädje och lust till idrotten försvinner genom den tidiga selektion som sker i många idrotter. Barn utvärderas, väljs bort och lag toppas i tidiga åldrar. Detta vill vi motverka. Kommunen ska ställa krav på de idrottsföreningar som får ekonomiskt stöd av kommunen att de erbjuder barnen inkluderande miljöer utan tidig selektion och elitsatsningar.

Kommunen bör utreda var en framtida etablering av en 4H-gård kan göras, med god tillgänglighet för alla örebroare. God kollektivtrafik ska vara en förutsättning.

Miljöpartiet föreslår att:

Kommunen säkerställer jämställdheten i fördelning av både halltider och föreningsbidragen.

Kommunens stöd till elitklubbarna minskas och fördelas i större utsträckning på föreningar inom breddidrotten med tydliga folkhälsoperspektiv.

Krav på trygga och selektionsfria idrottsmiljöer ska ställas på de idrottsföreningar som får ekonomiskt stöd av kommunen.

Örebro kommun ska arbeta för att andelen killar och tjejer som besöker fritidsgårdar jämnas ut och att hälsofrämjande och inkluderande miljöer erbjuds även för tjejer.

Kommunen fortsätter att satsa på utvecklingen av utegym och elljusspår i alla tätorter.

Renovering påbörjas av de kommunala badhusen i stadsdelarna.

"I skolan fostras och utbildas människor för en framtid vi inte vet något om. Det vi vet är att det finns stora samhällsutmaningar och problem som nya generationer behöver lösa på kreativa och innovativa sätt. Skolan behöver stärka upp sitt arbete med att främja kreativitet, innovation och entreprenörskap i utbildningen."

FÖRSKOLA OCH SKOLA

Miljöpartiet vill utveckla skolan genom tidiga insatser, bättre villkor för lärarna och ökad jämlikhet. Skolan i Örebro ska vara en hälsosam arbetsplats för både elever och personal, en trygg och lugn miljö där lärande får vara i fokus. Genom skolan ska barn och ungdomar få vilja och redskap att lära och utvecklas genom livet. Skolan ska ge eleverna verktyg för att fungera som aktiva samhällsmedborgare och uppmuntra till kreativitet, empati och kritiskt tänkande. Varje barn ska lära sig att skriva, läsa och räkna. Skolan ska också lära barn och ungdomar att skapa och delta i samhällsdiskussionen, samarbeta och umgås med andra och påverka sin egen livssituation. Alla barn ska ha tillgång till likvärdig undervisning och få en chans att utvecklas till fria, kreativa och självständiga individer. Alla ungdomar ska, när de avslutat sin skoltid, vara väl förberedda för ett livslångt lärande.

Den gröna skolan utbildar hållbara människor för en hållbar värld. Därför är kunskap om miljöfrågor och klimatförändringar särskilt viktiga. Skolan ska aktivt verka för en värdegrund av integration, jämställdhet och lika rättigheter. I den gröna skolan får varje människa möjlighet att vara sig själv och växa till den hen vill vara. Skolans uppdrag är att förbereda barn och unga på ett livslångt lärande. De ska förberedas och bildas för livet, inte bara arbetslivet. Kunskap om miljöfrågor och klimatförändringar är särskilt viktiga för en hållbar utveckling och därför behöver fler barn få möjlighet att skapa en relation till dessa frågor genom kontakt med naturen.

Kraftsamling för en bättre skola

I den skola Miljöpartiet verkar för ska inte barn och unga begränsas av sin bakgrund. Att lyckas i skolan ska inte vara avhängigt föräldrar med hög utbildningsnivå. Varje barn ska i skolan ges lika möjligheter och dessutom ha rätten att vara sig själv för att kunna växa till den hen vill vara. De undervisningsmetoder som tillämpas i förskola och skola ska grundas i pedagogisk forskning och beprövad erfarenhet.

Kvalitetsarbete för ökad måluppfyllelse

Pedagoger ska få stöd att integrera naturupplevelsen i skoldagen genom en satsning på Naturskolan. Utöver att ta emot fler klasser ska naturskolan erbjuda fortbildningsmöjligheter för pedagoger i utomhuspedagogik, i syfte att bidra till pedagogisk mångfald och främja unga barns motorik och minska stillasittande. Kommunen ska även påbörja ett investeringsarbete för att rusta skolgårdar i syfte att förbättra möjligheterna att bedriva undervisning utomhus.

Kommunen ska även fortsätta det stora arbete som påbörjats i syfte att lyfta skolorna i kommunen så att eleverna klarar sig bättre i skolan och når högre resultat. Genom detta stora skolutvecklingsprojekt kan kommunen stärka skolors pedagogiska modeller, stärka kompetensutveckling bland pedagoger samt sprida kunskap från forskning och 'best practice' med målet att förbättra elevernas resultat.

Miljöpartiet föreslår att:

Kommunen satsar på ett stort skolutvecklingsprojekt som stärker kompetensutveckling bland pedagoger, stärker skolors pedagogiska modeller samt sprider kunskap från forskning och beprövade arbetssätt i syfte att förbättra elevers resultat.

Kommunen satsar på lärarfortbildning i utomhuspedagogik genom att förstärka Naturskolan och centralt skolstöd.

Kommunen genomför en satsning på gröna skolgårdar där 10 miljoner kronor används till att rusta skol- och förskolegårdar i syfte att förbättra möjligheterna till lärande och undervisning utomhus.

Profilskolor, pilotskolor och försöksverksamhet

Människor är olika och lär sig på olika sätt. För att det ska vara roligt och givande att gå i skolan är det därför viktigt att skolan kan möta varje elevs behov. Lärande bör vara något spännande och utmanande för alla elever. Detta förutsätter att kommunen kan erbjuda en mångfald av pedagogiska grepp inom skolan. Miljöpartiet vill därför se att det utvecklas fler och nya profiler på skolor.

Att jobba med profilskolor som samlar elever från hela staden utifrån intresse och inriktning blir ett angreppssätt mot den utbredda skolsegregation som finns i Örebro idag. Så skapas möten mellan elever utifrån gemensamma intressen, vilket oftare är starkare än att komma från samma geografiska område. Framtiden kräver en ökad förståelse kring miljö- och klimatfrågor och därför bör kunskaper ges tidigt om hur vi lever hållbart. Miljöpartiet vill se att en profilskola med fokus på miljö och hållbarhet startas.

Som en del i kommunens skolutvecklingsprojekt bör särskilda pilotskolor utses. På dessa skolor ska nya pedagogiska modeller, som bygger på forskning och beprövade arbetssätt, testas och följas upp av forskare. De arbetssätt som visar på positiva resultat ska spridas till fler skolor i kommunen.

En viktig del i skolutvecklingsprojektet är att kommunen även inför försöksverksamhet som ifrågasätter hur skolan traditionellt har arbetat, i syfte att stärka resultat, välmående och förutsättningar för pedagoger och lärare att få en bra skoldag. Exempelvis bör kommunen införa försöksverksamhet med senare start på skoldagen samt göra flera skolor läxfria.

Miljöpartiet föreslår att:

Kommunen skapar en profilskola med fokus på miljö och hållbarhet.

Kommunen utser så kallade pilotskolor som en del i kommunens skolutvecklingsprojekt.

Kommunen inför ett pilotprojekt på minst en skola där läxor avskaffas helt.

Kommunen genomför ett försöksprojekt med senare start på skoldagen på högstadiet.

Fler vuxna i skolan

Viktigast för en skola av hög kvalitet är välutbildade och engagerade lärare. Lärarna är nyckeln för att höja kunskapsresultaten i skolan. Vi vill att fler människor ska vilja satsa på att bli lärare och tror att bättre karriärmöjligheter, mer kompetensutveckling och högre lön kan locka många.

Miljöpartiet har i regeringen föreslagit att en investering i höjda lärarlöner genomförs. Med denna och andra insatser kan vi stärka och öka attraktiviteten för läraryrket och andra yrken som bidrar till att fler vuxna finns i skolan. Kommunen bör främja mentorskapsprogram mellan lärare för att nyanställda lärare ska få stöd i sin lärargärning.

Miljöpartiet vill minska lärarnas kringuppdrag så att de kan fokusera på att undervisa. Istället för en växande hög pappersarbete vill Miljöpartiet se till att lärarna får vara just lärare. Mindre administration för lärarna och fler medarbetare i skolan ger lärarna mer tid för undervisning och samtal med elever. Därför behöver vi anställa fler administratörer, studiehandledare och medarbetare inom skolhälsovården. Fler vuxna i skolan ger också ett tryggare skolklimat.

Miljöpartiet föreslår att:

Kommunen stärker upp vuxennärvaro på skolor genom användandet av så kallade studiehandledare, med riktat fokus på stärkt modersmål.

Kommunen satsar på att främja mentorskap inom lärarkåren.

Kommunen avlastar lärare genom att utreda användandet av stöttande personal såsom administratörer, vaktmästare och skolbibliotekarier m fl.

Kommunen ska fortsatt prioritera höjning av lärarnas löner vid löneöversyn.

Förebyggande arbete och jämlikhet i skolan

Att tidigt se barn och deras behov är avgörande för att de ska klara sig bra i skolan. Därför behövs nya verktyg för att minska barngruppernas storlek i förskolan. Miljöpartiet vill införa begränsningar av barngruppernas storlek som utgår utifrån ålder och antal personal. Detta förutsätter att ansvariga politiker har statistik om barngruppernas storlek som följs upp utifrån om det är en grupp med små eller stora barn alternativt blandat. Grupper ska kunna utökas om det finns goda skäl som inte är ekonomiska. Att öka en barngrupps storlek ska endast göras om det innebär positiva konsekvenser för gruppen.

Miljöpartiet ser även behovet av att utöka skolhälsovården så att barn och elevers tillgång på skolkuratorer och skolpsykologer förbättras. Detta är även en viktig åtgärd för att möta gruppen med nyanlända elever som blir fler i Örebros skolor. Miljöpartiet vill därför se en inventering av behoven av psykologer och kuratorer i skolan och att personalresurserna fördelas efter skolornas behov. Skolhälsovården ska fördelas kompensatoriskt.

Miljöpartiet föreslår att:

Kommunen inför begränsning för barngruppers storlek i förskolan som bygger på att skapa en tröghet i utökandet av barngrupper.

Kommunen stärker skolhälsovården så att barn och unga får en förbättrad tillgång till skolkurator och skolpsykolog.

Jämlikhet och lika förutsättningar i skolan

Vi ser att elevernas olika hem- och familjeförhållanden ger olika förutsättningar i skolan och för det framtida livet. Skolan ska användas som ett verktyg för att motverka orättvisor, och ge alla en hoppfull framtid oavsett härkomst, socioekonomisk bakgrund och funktionsförmåga. Ett barns möjlighet att lyckas i skolan ska inte vara beroende av föräldrarnas utbildningsnivå.

Barn som växer upp i familjer i ekonomisk utsatthet ska ges samma möjligheter att klara sig i skolan som andra barn. Därför behöver arbetet med att ta bort de dolda avgifterna fortsätta. Kommunen ska öka stödet till läxhjälpssamhet.

Kommunen ska även verka för att ett så kallat sportotek etableras för att möjliggöra delande av nödvändig utrustning för sport och friluftaktiviteter, så att alla barn i kommunen har möjlighet till en likvärdig idrottsundervisning. Redan idag finns en särskild cykelpool hos tekniska förvaltningen där skolklasser kan låna cyklar till utflykter, men arbetet kan utvecklas.

Vi vill se över möjligheterna att erbjuda samtliga elever i mellanstadiet och högstadiet tillgång till busskort, samt att gymnasiekortet utökas för resande för fritidsaktiviteter. Detta för att minimera det fria skolvalets negativa konsekvenser. Dessa busskort skapar en reell tillgång till det fria skolvalet för fler familjer som har det tufft ekonomiskt.

Idag begränsas familjers valmöjligheter utifrån om föräldrarna kan skjutsa eller har råd med ett busskort. Ett busskort ökar även rättvis tillgång till fritidsaktiviteter i andra delar av staden, vilket främjar möten och en aktiv fritid.

Miljöpartiet föreslår att:

Kommunen ska ha en kostnadsfri skola. Handlingsplanen mot barnfattigdom ska peka ut insatser för detta.

Kommunen bygger fortsatt ut läxhjälp inom fritidsverksamheter genom ekonomiskt stöd till aktörer från det civila samhället samt i egen regi.

Kommunen undersöker möjligheter för att alla barn på förskola och fritidshem ska ha rätt till kostnadsfri frukost.

Kommunen inför busskort till samtliga elever i åk 4-9 för att tillgängliggöra fritt skolval och fritidsaktiviteter utanför det egna bostadsområdet.

Kommunen verkar för att giltighetstiden på gymnasiekorten utökas för att möjliggöra resande på kvällar till och från fritidsaktiviteter.

Kommunen stöttar utvecklingen av en fritidsbank som lånar ut material och utrustning till idrotts- och friluftaktiviteter i skolan och på fritiden.

Rättvis tillgång till skolbibliotek och kultur

Att alla barn, oavsett bakgrund, ska få möjlighet att skapa och uppleva kultur är en del av en likvärdig och rättvis skola. Barn som tidigt får möjlighet till kreativa och estetiska uttryck får ofta en bättre språklig utveckling än barn utan estetisk stimulans. Estetiska ämnen är viktiga eftersom de ger eleverna bättre förutsättningar till högre livskvalitet under hela livet.

Det behövs ett utvecklingsarbete för att stärka skolbibliotek på kommunens skolor. Skolbiblioteken bör ses som ett nav på skolan för lärande men även skapande. Det räcker inte med en hylla med böcker utan det behövs utbildad personal som kan främja och utmana elevernas läsning, kunskapsinhämtning och kreativa uttryck.

Miljöpartiet föreslår att:

Kommunen säkerställer att elever garanteras att få ta del av kulturupplevelser och att de själva får utöva kultur varje läsår.

Kommunen verkar för att starta en ny grundskola på Nikolaiskolan med en kulturprofil i samarbete med kulturskolan. Skolan ska vara anvisnings-skola för elever från flera olika bostadsområden.

Kommunen utvecklar skolbiblioteken och anställer fler skolbibliotekarier.

Kommunen genomför en särskild satsning på att främja barns läsande med fokus på pojkars läsande.

Kommunen utreder en ökad samverkan mellan skola och kulturskola där kulturskolans verksamhet i högre grad förläggs ute på skolorna för en likvärdig tillgång.

Innovation, entreprenörskap och kreativitet i skolan

I skolan fostras och utbildas människor för en framtid vi inte vet något om. Det vi vet är att det finns stora samhällsutmaningar och problem som nya generationer behöver lösa på kreativa och innovativa sätt. Skolan behöver stärka upp sitt arbete med att främja kreativitet, innovation och entreprenörskap i utbildningen. Det räcker inte med att som idag endast ha snäva satsningar för att främja entreprenörskap och företagsamhet utan det behövs en skola som tillåter barn och elever att tänka i nya banor.

Skapande är ett verktyg för att främja kreativitet. Därför bör kommunen verka för att skolan samverkar i högre grad med kulturskolan för att främja konstnärlighet hos barn. Skolan bör även öka samverkan med den kommunala teknikskolan KomTek för att öka elevers teknikintresse och uppfinnarförmågor.

Allt mer framträder det som tydligt att framtiden kommer kräva att människor har en grundläggande kunskap i programmering. Samtidigt förs diskussioner om att föra in programmering tydligare på schemat och i undervisningen. Dessvärre är detta idag ett område som är väldigt könskodat som manligt. Genom en jämställdhetssatsning bör kommunen genom KomTek verka för att främja unga tjejers teknikintresse. Om programmering görs till obligatoriskt skolämne eller på annat sätt tydligt kommer in i undervisningen har förhoppningsvis Örebro kommun ett försprång genom att ha knäckt koden till hur undervisningen kan göras jämställd och normkritisk.

Miljöpartiet föreslår att:

En utökning av KomTek görs för att stärka samverkan med skolor, stadsdelsbibliotek och fritidsgårdar.

Kommunen främjar tjejers teknikintresse med särskilt fokus på programmering inom ramen för KomTek.

Kommunen ska möjliggöra goda kontakter mellan näringsliv och skola, bland annat genom att bidra till kontaktytor inom ramen för Ung Företagsamhet.

Trygghet genom normkritiskt arbete och genuspedagogik

Skolan ska arbeta aktivt för jämställdhet och lika rättigheter. Alla barn ska ges jämlika och trygga uppväxtvillkor. Grundläggande i ett jämställt samhälle är att flickor och pojkar, kvinnor och män - samt alla andra - har samma möjligheter och samma tillgång till resurser. Detta gäller förstås även i skolan. Barn möter tidigt normer kring könsroller som riskerar att begränsa och diskriminera genom hela livet. Vi vill att alla barn, oavsett könsidentitet, ska ha samma chans att utvecklas till fria och självständiga individer. Därför är det viktigt att bedriva ett normkritiskt arbete redan från förskolan. Det ska finnas en hög grundkompetens kring lika bemötande och genuspedagogik bland de vuxna som möter barn och unga i sitt arbete.

Ett tryggt skolklimat är viktigt för alla som verkar på en skola. Trygghet uppnås i en miljö där alla är respekterade. Därför är det viktigt att mobbning, diskriminering och trakasserier mot elever och skolpersonal förebyggs och motarbetas aktivt.

Inom skolan, som i resten av samhället, råder en stark heteronorm. Unga HBTQ-personer är mer utsatta för hot, våld och diskriminering än andra unga och mår därför sämre. Varken homo-, bi- och transfobi, rasism eller sexism ska tolereras inom skolans värld. Varje elev ska få det stöd hen behöver för att kunna utvecklas utifrån sina egna förutsättningar och kunna nå målen i skolan. För detta krävs kompetent personal och tillräckligt med resurser för att skapa en jämlik och tillgänglig skola för alla.

Barn och unga har rätt till delaktighet och inflytande i sin vardag i skolan. Genom att eleverna i tidig ålder får lära sig demokrati och inflytande blir de aktiva medskapare av skoldagen och innehållet i undervisningen och blir bättre förberedda att agera för inflytande i kommande arbets- och föreningsliv. Eleverna lär sig mer, blir mer engagerade och tar mer ansvar då förtroendet ges att vara med och påverka och att vara delaktig. Därför bör kommunen verka för att stärka elevråden och elevinflytandet.

Miljöpartiet vill att människor i högre utsträckning ska kunna vara med och ta beslut över saker som berör deras liv. Inom skolan ser vi en stor möjlighet att öka det lokala självstyret så att personal och elever får mer att säga till om. Kommunen bör därför verka för att minst en skola inför en lokal skolstyrelse bestående av personal, elever och föräldrar.

Kommunen ska verka för att en oberoende ombudsman inrättas i syfte att följa upp efterlevnaden av barns rättigheter och barnkonventionen i kommunen, och då framför allt inom förskola och skola. Detta kan ske i samarbete med civilsamhället.

Miljöpartiet föreslår att:

Kommunen påbörjar ett flerårigt utbildningsarbete i genuspedagogik och normkritik för att stärka kompetensen på skolor och förskolor.

Könsneutrala individuella dusch- och omklädningsrum införs i anslutning till idrottsaktiviteter som kräver omklädning.

Kommunen verkar för att en ombudsmannafunktion för barns rättigheter inrättas i Örebro, inom kommunens verksamhet eller i samarbete med civilsamhället.

Bättre skolmat och mindre miljöpåverkan

Bra skolmat är grundläggande för elevernas utbildning. Skolmåltiden hjälper eleverna att kunna arbeta hela dagen och får dem att må bra. Genom att erbjudas miljövänlig skolmat lär sig barn att leva sunt och ta ansvar för framtiden. Miljöpartiet tycker därför att maten ska vara god, ren och rättvis.

God mat är ett mångtydigt begrepp som handlar om mycket mer än de näringsämnen en maträtt innehåller. I Örebros skolor vill vi därför kraftigt öka andelen mat som är ekologisk, klimatsmart och fri från gifter. Vi vill minska matens klimatpåverkan genom att använda mindre kött och mer grönsaker, bönor och baljväxter. Vi vill lyfta fram närodlade och ekologiska råvaror och fler vegetariska maträtter. Hälsosofarliga tillsatser och transfetter ska inte förekomma alls i skolmaten. Matsvinnet ska minska i de kommunala köken.

Enskilda vegetariska dagar är inte tillräckligt för att stoppa överkonsumtionen av kött i skolan, som bidrar till en total konsumtion långt över de rekommendationer som finns för hälsosamt intag. Kommunen behöver ta ansvar för att våra skattemedel används effektivt och till mat som är hälsosam för barnen, bra för miljön och håller en hög kvalitet. På sikt behövs ett skifte av normen i kostverksamheten där vegetariskt serveras som regel, såvida inte andra kostpreferenser har anmälts. På så sätt kan kött av sämre kvalitet bytas mot mer grönsaker, bönor och baljväxter med möjlighet till konsumtion av mer hälsosam fisk och kött av hög kvalitet för dem som så önskar.

Nyckeln till att skolmaten ska fungera som just ett verktyg för ökat välmående och koncentration hos elever är att den lagas nära människor, doftar och smakar som god mat ska göra och serveras i en lugn och skön miljö utan stress. För detta behövs ett genomtänkt arbete från tillagningen i lokala kök till intaget i en lugn matsal tillsammans med pedagoger som inte ska behöva betala för maten när de arbetar.

Miljöpartiet föreslår att:

Kommunens skolor ska servera flera rätter att välja på vid varje måltidstillfälle.

Kommunen verkar för att mängden kött ska halveras under mandatperioden, och minska med 15 procent under 2017 från föregående år.

Kommunen verkar för att huvuddelen av kosten ska vara ekologisk och närproducerad.

Kommunens kostorganisation ska minska matsvinnet genom ett fortsatt systematiskt arbete i alla offentliga kök.

Kommunen ökar andelen tillagningskök.

Kommunen ska påbörja ett arbete där vegetarisk kost ökar betydligt under året med målet att vegetariskt blir norm i skolan.

Nya lokaler för framtidens förskolor och skolor

När staden växer ökar konkurrensen om ytan, och det är viktigt att barnens utemiljöer tryggas både till storlek och kvalitet. Miljömedvetenhet ska genomsyra byggande och drift, val av material, energiförbrukning och transporter i skolan såväl som all annan kommunal verksamhet. Inomhusmiljön ska vara bullerfri och lugn. Mögel och andra skador ska åtgärdas omedelbart. Som regel bör skolbyggnader byggas klimatsmart och hållbart.

Kommunen behöver kunna garantera att förskolebarn har en god miljö på förskolan samt tillräckligt stor lektyta att vistas på. Därför bör kommunen ta fram riktlinjer i form av en handbok för byggen där minimikrav finns för lokalers och gårdars kvalitet och storlek.

Förskolegårdar och skolgårdar behöver vara intresseväckande och levande för att bjuda in till utevistelse, lek och rörelse. Därför ska kommunen satsa på ett kvalitetsarbete där planerare anställs för att utveckla gröna skolgårdar med möjligheter till utomhuspedagogik och odling. Kommunen ska genomföra en kartläggning av förskolors och skolors utemiljöer med fokus på tillgänglighet, miljö och möjlighet att använda gården pedagogiskt.

För att minska risken för att små barn exponeras för miljögifter och hormonstörande ämnen vill vi att kommunens förskolor ska vara fria från skadliga plaster och kemikalier. Därför måste materialval, leksaker och byggnader väljas och utformas på hållbara sätt.

Miljöpartiet föreslår att:

Kommunen tar fram ett funktionsprogram med riktlinjer och krav för nybyggda förskolor och skolor, samt riktlinjer och krav för utomhusytor på samtliga förskolor och skolor i kommunen.

Kommunen satsar resurser för att genomföra handlingsplanen för plastfria och giftfria förskolor.

Kommunen tillsätter en samordnare för att alla förskolor och grundskolor ska kunna Grön flagg-certifieras.

Kommunen stärker upp med skolgårdsplanerare och genomför investeringar på utomhusklassrum och upprustning av skolgårdar.

“Först när våra omedelbara behov är tillgodosedda, som att ha tak över huvudet, en trygg försörjning och att nära och kära mår bra och får den omsorg de behöver, är vi fullt beredda att verkligen lyfta blicken och ta ett större ansvar för de långsiktiga frågorna. Därför är välfärden en förutsättning för en solidarisk och långsiktigt hållbar samhällsutveckling.”

SOCIAL VÄLFÄRD

I det gröna samhället handlar välfärd framför allt om hållbar livskvalitet – socialt, ekologiskt och ekonomiskt. Trygghet och självbestämmande ska finnas för varje människa, på lika villkor och anpassat efter var och en. Först när våra omedelbara behov är tillgodosedda, som att ha tak över huvudet, en trygg försörjning och att nära och kära mår bra och får den omsorg de behöver, är vi fullt beredda att verkligen lyfta blicken och ta ett större ansvar för de långsiktiga frågorna. Därför är välfärden en förutsättning för en solidarisk och långsiktigt hållbar samhällsutveckling.

Vård, omsorg och socialtjänstens arbete är alltså även avgörande för hela samhällets livskvalitet. Insatserna från omsorgen får inte enbart handla om kroppen, utan måste utgå från den enskilda personens samlade behov och önskemål för att bidra till en verkligt god livskvalitet. Vissa behov är mer grundläggande än andra, som till exempel mat, hygien och värme. Men ofta underskattas värdet av det icke-materiella, som samtal, meningsfull fritid och känslan av att kunna vara ledig och ta hand om sig själv.

För att svara mot människors olika behov krävs god kännedom om den som behöver stöd och situationen hen befinner sig i. Därför behöver samarbetet mellan olika yrkesgrupper och verksamheter utvecklas, både inom kommunen och hos privata utförare. Dagens och morgondagens sociala problem kräver kreativa och alternativa helhetslösningar för att människor inte ska utsättas för lidande, lämnas ensamma eller ryckas ur sina sociala sammanhang eller fysiska miljöer. För att våra anställda ska klara det krävs en god arbetsmiljö.

Äldreomsorg

Vi vill att bostäder ska utformas så att människor får större möjlighet att bo kvar även när hälsan börjar svikta. När detta ändå inte längre är möjligt, på grund av hälsoskäl eller bostadens utformning, så måste det finnas bra alternativ. Ingen ska behöva bo ensam som inte själv vill eller har behov av någon annan typ av boende. Vi vill att det ska vara lätt att få komma till ett annat boende, tillfälligt eller permanent, för den som inte längre kan bo kvar hemma. Kommunen ska arbeta för att alla äldre som vill ska få flytta in på ett boende. För att köerna ska minska måste takten i byggandet av nya bostäder och boenden öka.

Vi vill att kommunen bredare ska arbeta med profilering av äldreboenden, genom bland annat musik och kultur, olika modersmål, odling och avdelningar med särskild kompetens för döva och blinda. Kommunen behöver HBTQ-certifierade boenden.

Hemvården ska fokusera på att anställa flerspråkig personal för att äldre ska kunna få vård på sitt modersmål. Djur, natur, odlingsbänkar och trädgårdsaktiviteter kan öka välbefinnandet och göra vardagen mer meningsfull. Detta vill vi förverkliga genom breda lösningar, gärna i samarbete med dagvården, med andra förvaltningar inom kommunen och med civilsamhället.

Miljöpartiet föreslår att:

Fler parboenden ska inrättas för par där bara den ena är vårdbehövande.

Personalomsättningen ska minska så att de äldre möter färre men mer välbekanta ansikten.

Kommunen ska påbörja försöksverksamhet med rehabiliteringsträdgårdar.

Örebro kommun ska ligga i framkant i bruket av ny teknik, bland annat i schemaläggning, e-hälsa och digitala välfärds-tjänster.

Avdelningar med särskild kompetens för döva och blinda ska inrättas.

Demensvård

Andelen äldre i befolkningen förväntas öka med 30 procent mellan 2010 och 2050. Det innebär att en fjärdedel av befolkningen kommer att vara 65 år eller äldre år 2050. När livslängden ökar stiger även antalet demenssjuka. I dag tvingas många möta begynnande glömska och förvirring i ensamhet. Ingen borde behöva vänta länge på att få det bistånd som behövs. Därför behövs fler utbildningsinsatser för såväl personal och närstående som för allmänheten. Vi vill utveckla både Demenscentrum och dagvården för demenssjuka och säkerställa att dagvården finns på fler platser i kommunen.

Miljöpartiet föreslår att:	
Minnesmottagningens förebyggande verksamhet ska utvecklas vidare.	Vården för äldre med andra modersmål än svenska ska bli bättre.
Demensdagvården ska utökas och finnas i alla delar av kommunen.	Utbildningsnivån hos personalen ska höjas vad gäller demenssjukdomar.

Kostverksamheten

Maten spelar en avgörande roll inte bara i hälsoarbetet utan även för varje människas känsla av att må bra och ha en god livskvalitet. Väl tillagade maträtter som lockar alla sinnen och matsalar som är trevligt utformade har stor betydelse. Därför är det viktigt att maten om möjligt lagas på plats, så att dofterna från köket kan väcka aptiten. Med många tillagningskök minskar dessutom transporterna av mat till boenden och behoven av lång varmhållning försvinner.

För att maten vi äter ska bli bättre för hälsan och ha en lägre klimatpåverkan vill vi öka andelen ekologiska och närodlat ingredienser och minska mängden kött. Ur ett hälsoperspektiv är det viktigt att måltidsverksamheten planeras så att hela dagens verksamhet och aktiviteter vägs in.

Miljöpartiet föreslår att:	
Tillagningskök ska i hög utsträckning finnas i anslutning till verksamheten.	Kvaliteten på måltiderna och formerna omkring dem ska bli bättre.
Andelen ekologiska och närproducerade livsmedel i kostverksamheten ska öka.	En kvalitetssatsning på kommunens matlådor ska öka efterfrågan i stället för att avgifterna höjs.

Förebyggande arbete

Långsiktigt socialt arbete handlar om att stärka sammanhållningen i samhället. Genom att tidigt identifiera risker kan problemen upptäckas innan de hunnit uppstå på allvar. Sociala problem kostar samhället väldigt mycket ifråga om livskvalitet och initiativkraft, och är i regel enklare och billigare att förebygga än de är att avhjälpa i efterhand när de redan uppstått.

Kommunens förebyggande arbete måste utvecklas och fördjupas på alla plan för att undvika lidande och förlorade möjligheter. Ett exempel är kommunens familjecentraler. De är populära mötesplatser för småbarnsfamiljer, som kan få stöd och råd från kunnig personal, och fyller en viktig funktion genom att minska segregationen och underlätta för människor att utvidga sina sociala nätverk. Vi vill utveckla familjecentralernas verksamhet i takt med att behovet och intresset för verksamheten ökar.

Tidigt stöd till personer som riskerar att utveckla problem är bra för deras eget välmående och lönsamt för samhället. Därför bör sådana insatser betraktas som sociala investeringar. Vi vill utveckla riktlinjerna för kommunens sociala investeringsfond, genom att dels förenkla ansökningsprocessen och dels vidga den i dag alldeles för snäva definitionen av vad som är en social investering.

Vid varje större beslut om förändringar i skolan, vården, omsorgen eller socialtjänsten ska en konsekvensanalys göras både av de samhällsekonomiska effekterna och av hur anhöriga till berörda medborgare påverkas.

Miljöpartiet föreslår att: Kommunen ska införa en förebyggarmodell där även långsiktigt positiva effekter av förebyggande arbete beräknas. Riktlinjerna för kommunens sociala investeringsfond ska utvecklas.	Socialförvaltningens uppsökande och förebyggande arbete ska förstärkas med fler fältassistenter och kuratorer. Kommunens familjecentraler ska utvecklas.
---	--

Hälsa och livskvalitet

I ett rikt liv finns självbestämmande, socialt umgänge och känslan av att vara inkluderad. Oavsett om du bor i eget hem eller i någon annan boendeform så måste varje dag få lov att bära på inslag som berikar livet, utifrån dina egna förutsättningar och intressen. Även äldre och människor med funktionsnedsättningar ska ha möjlighet att uppleva samvaro och gemenskap. Alla ska kunna delta i fysiska och kulturella aktiviteter på lika villkor. Vi vill till exempel kunna erbjuda körsång, teater och dans för äldre och för människor med funktionsnedsättningar. Sång och musik är särskilt viktiga inom demensvården eftersom de väcker minnen och många andra delar av människan till liv.

Vi vill att kommunens bibliotek ska vara enkla att använda oavsett om du bor hemma eller på någon form av särskilt boende.

Miljöpartiet föreslår att: Samarbetet mellan skola, socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri ska utvecklas. Högre grad av vetenskaplighet ska tillämpas i förebyggandet av skadliga beteenden hos barn. Friskvårds- och hälsopedagoger ska användas för att uppmuntra till rörelse.	Kommunen ska teckna ett treårigt avtal med stiftelsen En frisk generation, för att främja långsiktig folkhälsa. Örebronormen för försörjningsstöd ska moderniseras med bland annat cyklar till barn, mobiltelefon, dator och internet.
---	--

Tillgänglighet

Tillgänglighet och delaktighet är mänskliga rättigheter. Trots detta diskrimineras personer med funktionsnedsättningar ofta i samhället och på arbetsmarknaden. Bristande social och fysisk tillgänglighet är starkt diskriminerande för personer med funktionsnedsättningar. Örebro kommun måste säkerställa att alla örebroare på lika villkor kan vara delaktiga i och ta del av kommunens utrymmen och verksamhet.

Hjälp- och stödinsatser som i olika former är anpassade efter individuella behov är ofta avgörande för att människor ska uppnå en tillräckligt hög grad av självständighet. Hjälpmiddel minskar ofta både behoven av vård- och omsorgsinsatser och hälsoriskerna för vårdpersonalen.

Dagens tekniska och medicinska utveckling måste i än högre grad komma till användning för att göra människors liv lättare. Men vi får inte glömma bort att även om sådana hjälpinsatser öppnar nya möjligheter för människor att själva påverka sin livssituation, så kommer behoven av bistånd fortfarande att finnas kvar. Prylar kan aldrig ersätta mänskliga relationer.

Människor med psykisk ohälsa eller osynliga funktionshinder faller ofta mellan stolarna, just för att funktionshindren inte är lika synliga. Samverkan mellan regionens psykiatri och kommunens socialpsykiatri behöver bli bättre.

Miljöpartiet föreslår att: Lämpliga bostäder och vårdformer ska kunna erbjudas i närmiljön i hela kommunen. God tillgång till hjälpmedel och arbetsterapi ska garanteras. Korttidshem för barn med funktionsnedsättning ska hålla dagöppet.	Behovet av ett teckenspråkigt Komvux ska utredas. Boendeinflytande för människor med funktionshinder ska öka. En handlingsplan för ökad framkomlighet i alla delar av kommunen och för tillgängliga offentliga lokaler och utomhusmiljöer ska tas fram.
--	--

Anhöriga

Familjemedlemmar, närstående och vänner till människor med behov av stöd och omvårdnad får ofta bära en mycket stor del av bördan. De gör ett meningsfullt och viktigt arbete med avgörande betydelse för livskvaliteten för den som får hjälp. Men anhörigvårdare får inte alltid det erkännande och stöd som de förtjänar av samhället. Samtidigt som det känns bra att kunna finnas till för ens nära och kära kan det bli en alltför tung börda att bära, när en person som funnits hela ens liv blir allt äldre, eller om den egna orken börjar tryta. För det enorma arbete de utför har kommunen ett omfattande ansvar.

Vi vill att en analys av konsekvenserna för anhöriga ska göras innan kommunen fattar olika beslut om större förändringar inom skola, vård och omsorg eller socialtjänst.

Miljöpartiet föreslår att: Kommunen ska inrätta fler anhörigcentrum för närstående till människor med funktionsnedsättningar. Inför varje större beslut inom vård, omsorg och socialtjänst ska konsekvenserna för anhöriga analyseras.	Äldre som bor hemma med stöd av anhöriga ska få större möjligheter att få tillfällig plats på boende.
--	--

Socialt företagande och den idéburna sektorn

Örebros sociala välfärd ska utmärkas av långsiktigt tänkande och inflytande. Alla ska känna sig delaktiga i den vård som berör dem, och därför kan välfärdens verksamheter inte hanteras som vilken marknad som helst. Ideella organisationer och frivilligsektorn har stor betydelse för vår gemensamma välfärd och för att få variation och öka medborgarnas valmöjligheter. Vi värdesätter icke vinstdrivna aktörer inom välfärdssektorn och vill att deras initiativ och engagemang ska synliggöras, stödjas och uppmuntras.

Vi vill stärka samspelet mellan den offentliga och den idéburna sektorn och stödja den sociala ekonomin. Det kan röra sig om verksamheter som bedrivs av ideella föreningar, kooperativ eller stiftelser. Vi vill stärka människors möjligheter att välja välfärdstjänster på ett sätt som passar dem själva, men också ge dem förutsättningar att bidra med egna initiativ.

Nu är det viktigare än någonsin att politiken tar sig an uppdraget att utveckla den sociala ekonomin. Den blir en allt viktigare del av samhället och av ekonomin i stort. Det blir allt mer uppenbart att ekonomin och verksamheterna inom privat och offentlig sektor i dag inte räcker till för att skapa vad som är nödvändigt i ett solidariskt samhälle. Vi vill se fördjupad samverkan mellan kommunen och civilsamhället för att stärka de sociala strukturerna bland äldre med och utan omsorgsbehov.

Miljöpartiet föreslår att:

Möjligheterna att ge människor med kognitiva funktionsnedsättningar eftergymnasial utbildning enligt SV Kulturcolleges modell ska undersökas.

Kommunen ska verka för ökad mångfald bland sina anställda, vad gäller exempelvis bakgrund och funktionsnedsättning.

Kommunen ska verka för ökad etablering av icke vinstdrivande sociala företag.

Nya arbetstillfällen ska skapas genom stöd till aktiviteter i den sociala ekonomin.

Möjligheterna för den idéburna sektorn att bedriva välfärd ska utökas.

Tätare socialt skyddsnät

När samhället misslyckas med att ge alla det utrymme de behöver för en god livskvalitet behövs ett väl fungerande socialt skyddsnät. Människor som diskrimineras och förtrycks eller som på andra sätt är socialt utsatta eller marginaliserade har samma rätt till ett bra liv som alla andra. Förebyggande arbete och ett starkt och rättvist socialt skyddsnät förutsätter varandra och får aldrig ske på varandras bekostnad.

I alla kommunens verksamheter är det viktigt att varje människa alltid blir bemött med respekt. Ett värdegrundsarbete pågår redan i kommunen, och vi vill att diskussionen kring värdegrunder ska hållas levande inom allt socialt arbete.

Våld i nära relationer och mäns våld

Våld i nära relationer är ett stort samhällsproblem. Våldsutövaren är oftast en man och den som drabbas oftast en kvinna. Förklaringen är inte minst förlegade könsroller, där pojkar från tidig ålder tillåts eller till och med uppmuntras att använda psykiskt eller fysiskt våld.

Våld inom relationer som faller utanför heteronormen är ett problem som fortfarande i stor utsträckning osynliggörs. Därför är det viktigt att den personal som ska möta våldsoffer alltid har rätt kompetens. Miljöpartiet vill stödja inte bara Kvinnohuset utan även mansmottagningar, och vi vill satsa på både förebyggande och rehabiliterande verksamhet.

Miljöpartiet föreslår att:

Bidrag och föreningsstöd ska genomlysas ur jämställdhetsperspektiv.

Kommunen ska arbeta förebyggande och rehabiliterande med förövare av våld i nära relationer.

Kommunen ska arbeta aktivt och intersektionellt mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Systemet med social förtur inom bostadsmarknadens kösystem ska utvidgas.

Värdegrundsarbetet ska integreras i alla kommunens verksamheter och bolag.

Kommunens jämställdhets- och icke-diskrimineringsplan ska utformas med en intersektionell utgångspunkt och inkludera ett HBTQ-perspektiv.

Socialförvaltningens HBTQ-kompetens ska stärkas ytterligare.

Hemlöshet

Människor som av olika anledningar saknar boende möter stora hinder när de försöker skaffa en bostad. Utan bostad får de inget jobb, utan jobb får de inga inkomster och utan inkomster får de ingen bostad. Bostad först-konceptet bryter den onda cirkeln genom att en människa som saknar bostad helt enkelt får en. Bostaden blir sedan grunden för att ta itu med övriga hinder, som till exempel missbruk.

Miljöpartiet föreslår att:

Rätten till bostad ska jämföras med rätten till försörjningsstöd.

Arbetet enligt Bostad först-modellen ska utvecklas vidare.

Dagverksamheten för hemlösa ska utvidgas och göras tillgänglig året runt.

Föreningar och frivilligorganisationer som arbetar mot hemlöshet ska få bättre stöd.

Gode män, förvaltare och förmyndare

Människor i Örebro kan riskera att hamna i en situation där de själva eller någon anhörig på grund av sjukdom har svårt att sköta sin ekonomi eller i övrigt tillgodogöra sig sina rättigheter. Människor med funktionshinder och människor som drabbats av en sjukdom kan också behöva stöd för att få sina rättigheter säkerställda, sköta sin ekonomi eller ordna en bra vardag. Då kan de få en god man eller förvaltare förordnad av tingsrätten.

Det är viktigt att fler känner sig manade att som medmänniskor ställa upp och ta på sig sådana uppdrag. Kommunen måste stärka sitt arbete med att hitta och uppmuntra fler som kan tänka sig att ställa upp, i samarbete med civilsamhället, kriminalvården och patientnämnden.

Örebro är både anvisningskommun och ankomstkommun för ensamkommande barn. Kommunen ska arbeta för att utveckla mångfalden bland gode män vad gäller språk, etnicitet, HBTQ-kompetens och andra erfarenheter. En kontinuerlig samverkan mellan olika förvaltningar kring rekryteringen av uppdragstagare är extra viktig för att säkerställa tillgången till familjehem och särskilt förordnade vårdnadshavare.

Miljöpartiet föreslår att:

Samverkan kring rekrytering av frivilliga mellan våra förvaltningar ska permanentas.

Verksamhetsuppföljningen ska utvecklas för att nå större kontinuitet och långsiktighet.

Anställda inom social välfärd

Hur kommunen väljer att bedriva sin verksamhet är inte en fråga om bara medborgarnas och vårdtagarnas livsmiljö utan även personalens. En hållbar personalpolitik är central i en hållbar välfärd, och därför måste kommunen kontinuerligt arbeta för att förbättra personalens arbetsvillkor.

Våra anställda inom social välfärd arbetar direkt med att höja livskvaliteten för framför allt människor i svaga, socialt utsatta och marginaliserade grupper. Deras arbete lönar sig dessutom långsiktigt eftersom sociala problem får allvarliga följdverkningar som sedan går vidare genom hela samhället.

Personalen måste ges goda möjligheter att fördjupa sig och utvecklas inom sina arbetsområden. Det stärker yrkesidentiteten, engagemanget, arbetsglädjen och kvaliteten på det utförda arbetet.

Inom den sociala välfärdssektorn finns även de största kvinndominerade yrkesgrupperna. Som arbetsgivare har kommunen ett stort ansvar att arbeta för höjda löner, färre sjukskrivningar och mot ofrivilligt deltids- och overtidsarbete. Delade turer ska som regel inte förekomma annat än när den anställde faktiskt väljer det.

Personalen inom äldreomsorgen utför ett oerhört viktigt, underbetalt och ofta väldigt tungt arbete med mycket att göra. Därför vill vi sänka normalarbetstiden och kompensera inkomstbortfallet genom höjd timlön – alltså kortare arbetstid men med lika hög månadslön. Det skulle höja livskvaliteten, minska stressen och leda till färre sjukskrivningar.

Miljöpartiet föreslår att:

Arbetstiden sänks och timlönen höjs inom äldreomsorgen. Projektet finansieras med statsbidrag.

Den höga personalomsättningen åtgärdas så att de äldre möter färre men mer välbekanta ansikten.

Rätten att välja arbetstid införs – deltid eller heltid.

Delade turer fasas ut med hjälp av nyanställningar, bättre schemaläggning och arbetstidsåtgärder.

Kommunen ska erbjuda sin personal möjlighet till kompetensutveckling utan att det innebär ekonomiska nackdelar för dem.

Personal ska ges möjlighet till vidareutbildning i teckenspråk.

“Att förtäta staden är viktigt för att minska onödiga transporter, använda resurser mer effektivt och värna viktig jordbruksmark. Men det ökade byggandet innebär också att fler ytor hårdgörs med betong och asfalt. Tillsammans med en ökande biltrafik innebär det stora utmaningar för att säkerställa ett gott liv för människorna mellan husen. Miljöpartiet vill just sätta ljuset på livet mellan husen.”

REGERINGENS SATSNINGAR PÅ KOMMUNER

Miljöpartiet är med i regeringen för att genomföra grön politik. Vi har enats med Socialdemokraterna i en rad frågor när vi nu bildat regering. Regeringen ska öppna vägar för nya jobb, vända resultaten i den svenska skolan och göra Sverige till ett globalt föregångsland för miljön. Vårt land behöver styras om i en grönare riktning. I budgeten satsar regeringen på klimatet, skolorna och jobben. Då stärker vi hela Sverige. I budgetpropositionen för 2017 föreslår regeringen reformer för sammanlagt drygt 24 miljarder kronor. Förslagen präglas av en historisk satsning på miljö- och klimatåtgärder. Propositionen bygger på en överenskommelse mellan regeringspartierna och Vänsterpartiet.

Klimatklivet – lokala klimatinvesteringar

Satsningen Klimatklivet är en del av regeringens vårbudget som riksdagen beslutade om i juni 2015. Naturvårdsverket ska i samverkan med andra centrala myndigheter och länsstyrelserna ge stöd till lokala klimatinvesteringar. Under 2017 kommer stödet att uppgå till 600 miljoner kronor. I budgeten för 2017 aviserade regeringen en förstärkning och förlängning av Klimatklivet med en satsning om 1,6 miljarder kronor, för att fortsätta stötta regionala och lokala initiativ som ska minska utsläppen av växthusgaser. Totalt omfattar Klimatklivet drygt 3,5 miljarder kronor för perioden 2015-2020.

Stödet ska gå till klimatinvesteringar på lokal nivå, till exempel i en stad, kommun, på ett företag, i en skola eller i ett län. De investerade medlen ska ge största möjliga klimatnytta och det huvudsakliga syftet är att minska växthusgasutsläppen. Spridning av teknik, marknadsintroduktion och påverkan på andra miljö kvalitetsmål, hälsa och sysselsättning är andra önskade effekter av stödet.

Alla förutom privatpersoner kan söka medel, till exempel kommuner, företag, landsting, organisationer och stiftelser. Det är möjligt att både söka som ensam aktör och tillsammans med andra samarbetspartners. När det gäller företag är det EU:s regelverk om statsstöd som styr vad Naturvårdsverket kan ge stöd till och i vilken omfattning. Stöd till miljöskydd och stöd till mindre projekt kan ges enligt undantagsförfordningar. Det vanliga är att det krävs viss medfinansiering, enligt de statsstödsregler som finns.

Åtgärder som kan få stöd är konkreta klimatsatsningar inom exempelvis transporter, industrier, bostäder, lokaler, stadsbyggnad och energi. De största klimatutsläppen i Sverige kommer från transporter, energiförsörjning, jordbruket och industrin. Stöd inom dessa områden kan till exempel vara trafikomställning och utbyggnad av laddinfrastruktur, energiåtervinning, minskade utsläpp från jordbruket och energieffektivisering i industrin. Stöd ska gå till de åtgärder där investerade medel ger störst klimateffekt. Satsningen *Klimatklivet* kommer att bygga vidare på de klimat- och energistrategier som arbetats fram på lokal och regional nivå.

Miljöpartiet föreslår att:

Kommunen ska arbeta aktivt för att ansöka om medel för att göra ett riktigt klimatkliv, och söka möjliga samarbeten med näringslivet.

Stadsmiljöavtalet - nu även för cykelsatsningar

Syftet med satsningen är att skapa förutsättningar för att en större andel persontransporter i städer ska ske med kollektivtrafik, cykel eller gång och för hållbara persontransporter. På så sätt skapas förutsättningar för minskad biltrafik och därigenom bättre stadsmiljö och mindre trängsel. Regeringen föreslår i höstbudgeten en utökad satsning på stadsmiljöavtalen. Nu utvidgas stödet till

att omfatta även investeringar i cykelinfrastruktur. De 500 miljoner kr per år (2015-2018) som tidigare beslutats utökas med 250 miljoner kronor 2017 och med 500 miljoner kronor 2018.

För att nå syftet räcker det inte med statligt medfinansierade åtgärder i lokal och regional kollektivtrafik och cykelinfrastruktur. Därför ställs det även krav på att kommunen och dess samarbetsparter genomför motprestationer. De åtgärder som föreslås kunna få statlig medfinansiering är kapacitetsstarka lokala och regionala kollektivtrafikanläggningar. Även lokala och regionala kollektivtrafikanläggningar där nya transportlösningar demonstreras, testas och utvärderas kan medfinansieras liksom merkostnader för energieffektivisering och miljöanpassning av fordon till anläggningarna.

Motprestationerna är vid bedömningen av ansökningarna lika mycket värda som de åtgärder som kommunen söker statlig medfinansiering för. Exempel på viktiga motprestationer är planer för bebyggelseutvecklingen centralt, kollektivtrafiknära och funktionsblandat, utbyggnad av gång- och cykelvägar och kollektivtrafik, utformning och hastighet på gator i staden utifrån gående, cyklister och kollektivtrafik samt parkeringsstrategi, parkeringstal och avgifter för minskat antal bilar och biltrafik i staden.

Miljöpartiet föreslår att:

Kommunen ska utreda vilka satsningar som behöver göras för utökad kollektivtrafik och omställningen till en riktig cykelstad. Därefter ska kommunen ansöka om medel från stadsmiljöavtalet för att förverkliga behoven.

Stöd för elbussar

För att främja introduktionen på marknaden för eldrivna bussar inför regeringen en elbusspremie. Eldrivna bussar har stor potential att minska såväl klimatutsläpp, luftföroreningar som buller. Dessa underlättar en förtätning av bostäder i storstäder samt frigör biodrivmedel till lastbilar och andra tunga fordon som är svårare att elektrifiera. Regeringen avser utarbeta en ny förordning för att möjliggöra detta. Statsstödsprövning ska genomföras.

Miljöpartiet föreslår att:

Kommunen ska vara pådrivande i att tillsammans med regionen få till en omställning till fler elbussar genom ansökan om stöd från staten.

Byggbonus

Regeringen har fattat beslut om införandet av ett statsbidrag till kommuner för ökat bostadsbyggande. Bidraget, som är tänkt att stimulera bostadsbyggandet för de kommuner som ansöker och uppfyller villkoren, är på totalt 1,85 miljarder för 2016. Statsbidraget beräknas till 1,8 miljarder för 2017 och därefter 1,3 miljarder årligen. Kommunens expansiva byggnation innebär att den nya så kallade byggbonusen kommer att utfalla för år 2017 med cirka 40 miljoner kronor. För år 2017 och 2018 är bedömningen att fler kommuner kommer att ansöka om bonus vilket innebär att Örebros andel kommer att minska. I budget 2017 har bedömningen gjorts till 25 miljoner kronor.

**“En levande, blomstrande stadskärna
förutsätter att människor trivs i den.”**

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR PLANPERIODEN 2017-2019

Den svenska ekonomin utvecklades mycket starkt ifjol. Under första halvåret i år har utvecklingen varit mer dämpad. Förutsättningarna för svensk ekonomi ser trots det fortsatt gynnsamma ut. Den svenska ekonomin beräknas fortsätta att utvecklas betydligt starkare än ekonomin i många andra länder.

Bedömningen av antalet asylsökande i år har påtagligt sänkts jämfört med tidigare bedömningar. Även mängden asylsökande för efterföljande år har justerats ned. Den nya och lägre bedömningen av antalet asylsökande och antalet ensamkommande flyktingbarn innebär att prognosen för kommunal och statlig konsumtion har skruvats ned. En svagare utveckling av offentlig konsumtion innebär en svagare utveckling av efterfrågan i svensk ekonomi. Av bland annat detta skäl har bedömningen av tillväxten i svensk ekonomi justerats ned något år 2016 och 2017.

Trots en svagare beräknad tillväxt har bedömningen av sysselsättningen justerats upp. Utvecklingen av antalet arbetade timmar i den svenska ekonomin har varit stark under första halvåret. Sysselsättningen beräknas fortsätta växa i relativt snabb takt även under resten av året. Det ger en ökning av antalet arbetade timmar i år med 2,2 procent. Det reala skatteunderlaget beräknas öka i ungefär samma takt. Även under 2017 ökar sysselsättningen och skatteunderlaget, även om det är en nedjusterad bild jämfört med den som gjordes i april.

Ekonomiska förutsättningar

Ekonomin i kommunerna har under ett antal år hållits uppe av engångsintäkter. AFA-medel har under ett flertal år förstärkt kommunens ekonomi och år 2015 och 2016 har extra medel för ökat flyktingmottagande förstärkt kassan. Detta tillsammans med att skatteintäkterna utvecklas gynnsamt bland annat med hjälp av en skattehöjning 2016 gör att ekonomin håller sig på en god nivå. Ett större demografiskt behov och att skatteintäkterna ökar långsammare än tidigare gör dock att utmaningen att ha balans mellan kostnader och intäkter successivt blir större. Det ökade demografiska trycket berör i princip alla kommunala verksamheter. Ökningen av kostnaderna på grund av demografiska förändringar beror på den ökande folkmängden i kombination med ökad andel äldre och ökad andel skolbarn.

Skatteunderlag

Kommunens uppräknade skatteunderlag för 2017 beräknas till 29 991 miljoner kronor. Det är en ökning med 4,2 procent jämfört med 2016. Kommunens skattekraft är något lägre än rikssnittet (94,1 procent av medelskattekraften i riket) vilket innebär att kommunen är bidragstagare i det kommunala utjämningsystemet. Kommunens skattekraft har dock ökat med 0,3 procentenheter jämför med förra året.

Skatteintäkter och statsbidrag

Kommunfullmäktige kommer i och med beslut om budget 2017, i enlighet med detta förslag, att fastställa skattesatsen för år 2017 till 21,45 kronor. Skattesatsen höjs med 10 öre från 2016 års nivå, en höjning som öronmärks för att finansiera viktiga förebyggande åtgärder inom skolan och det sociala området, och som på sikt sänker kommunens kostnader.

För åren 2018-2019 förutsätts oförändrad skattesats. En skattekrona motsvarar cirka 290 miljoner kronor år 2017. Kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag för år 2017 beräknas därmed öka med 296 miljoner kronor, inklusive 29 miljoner från en ökad skatt samt 88 miljoner i extra generellt statsbidrag som ännu inte fattats beslut om i riksdagen. Regeringens satsning på byggande genererar även 25 miljoner i så kallad byggbonus. Under 2017 beräknas kommunen få ökade exploateringsintäkter på 60 miljoner. Dessa ökade intäkter tillsammans med besparingar på 80 miljoner samt de riktade besparingar som Miljöpartiet vill se skapar ökade resurser för kommunen på sammanlagt 614 miljoner.

Miljöpartiet budgeterar för ett resultat exklusive finansnetto på 147,4 miljoner kronor vilket är lägre än minoritetens budgeterade resultat på 172,3 miljoner kronor, men utgör ändå ett resultat på 1,8 procent av skatteintäkterna. Det vore önskvärt att resultatet ökar de närmsta åren för att möjliggöra ökning av kommunens självfinansiering av investeringar, och samtidigt leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning.

Kommunen har en hög belåning vilket innebär en ekonomisk risk. Vår bedömning är dock att de kommunala bolagen är så pass högt värderade att det trots detta är rimligt att öka lånen för att finansiera viktiga investeringar.

De ekonomiska prognoserna innebär sammantaget att kommunens budgetutrymme under 2017 inte fullt ut medger de omfattande satsningar på bland annat höjda lärarlöner eller arbetstidsförkortning som Miljöpartiet vill se. Budgeten innehåller dock satsningar på arbetstidsförkortning och ökade lärarlöner, om än i mindre omfattning. Framförallt är det viktiga förebyggande åtgärder inom skolan och det sociala området som prioriterats i denna budget.

Sociala förutsättningar

Vi är stolta över att Örebro är en stad rik på människor med olika bakgrund och erfarenhet och att vår kommun lockar till sig människor från olika delar av världen. En förutsättning för den gröna visionen om en värld utan gränser är att vi kan mötas, oavsett om vi är lika eller olika, och att vi ser att det är vår gemensamma framtid som förenar oss. Vår kommun växer i rekordartad fart. Allt fler barn föds, och allt fler vill komma hit för att leva, studera, jobba och uppleva. Men i dagens Örebro har vi problem med segregation och växande klyftor. Allt för många örebroare känner sig inte delaktiga i vår kommuns utveckling. Det leder till färre gränsöverskridande möten och sämre integration mellan människor.

Området där du föds kommer att påverka din hälsa och längden på ditt liv. Två barn som föds på sjukhuset i Örebro samma dag har olika förväntad livslängd beroende på olika livsförutsättningar. Livet kan kortas med så mycket som tio år om du föds i ett visst område istället för ett annat. Örebroarnas demokratiska deltagande påverkas av var i kommunen de lever. Arbetsmarknaden öppnar eller stänger dörrar för personer beroende på deras ursprung eller bostadsadress. Barnens skolutveckling ser olika ut för barn i olika delar av vår kommun, precis som deras möjligheter till en meningsfull fritid.

Människor har olika inflytande över sina liv och över samhällsutvecklingen i Örebro. Segregationen lägger hinder i vägen för Örebros utveckling genom att skapa ett "vi och dom" som orsakar klyftor och kan bli en grogrund för fördomar, intolerans och rasism. Därför behövs politik som får Örebro att hålla ihop.

Ekologiska förutsättningar

Jordens glaciärer smälter. Arktis istäcke krymper och havsnivåerna har börjat att stiga. Nederbörden på våra breddgrader ökar. Utsläpp orsakade av svenskars konsumtion ökar. Mänsklighetens redan ohållbara anspråk på naturen fortsätter att växa. Läget för världens biologiska mångfald ser värre ut än någonsin. Living Planet Index® (LPI), som mäter trender för tusentals populationer av ryggradsdjur, visar en minskning om 52 procent sedan 1970.

I mer än 40 år har mänsklighetens samlade materiella anspråk överskridit naturens förmåga till förnyelse. Koldioxid från fossila bränslen har varit det dominerande inslaget i mänsklighetens ekologiska fotavtryck under det senaste halvsekle och vi fortsätter att släppa ut mer.

14 av 16 nationella miljö kvalitetsmål kommer sannolikt inte att nås. Riksdagens mål om en giftfri miljö motverkas av vår ökande konsumtion som leder till ökad kemikalie- och varuproduktion globalt. Farliga ämnen sprids och letar sig ut i våra vatten och ekosystem. Fysisk påverkan, övergödning och förurning är de vanligaste orsakerna till att vattenmiljöerna inte är tillräckligt bra

i Sverige. I Hjälmarens och Mälarens avrinningsområde är det svårt att hitta opåverkat vatten. Östersjön är fortfarande övergödd. Sveriges mål om myllrande våtmarker ser inte ut att nås. Skogs- och jordbruket tar för lite hänsyn och det skadar hav, sjöar, vattendrag och våtmarker.

Trots att den totala arealen skyddad skog ökar så pågår en fortsatt förlust av ekologiskt viktiga områden. Ekosystem, biotoper och vattendrag skadas i allt för hög utsträckning vid slutavverkning av skog. Det svenska odlingslandskapet fortsätter också att minska i omfattning och många av dess naturtyper och arter riskerar att försvinna.

Klimatförändringarna och konsekvenserna av människans miljöpåverkan är inte längre avlägsna hot. De sker här och nu.

Demografi

Örebro är inne i en historisk tid av befolkningsökning. Antalet människor som lever i kommunen ökar snabbt. Den 30 juni hade Örebro kommun 144 935 invånare. Till år 2025 beräknas antalet invånare öka med cirka 20 000 till knappt 164 000. Den kraftiga ökningen består till största delen av ett inflyttningsöverskott (fler flyttar till Örebro än från) men också födelseöverskottet är betydande (antalet födda överstiger antalet döda) och detta kommer att bli alltmer betydelsefullt för folkökningen under den kommande tioårsperioden.

Det innebär att den demografiska försörjningsbördan årligen ökar under den kommande tioårsperioden. Antalet invånare i yrkesaktiv ålder, 20-64 år, ökar i långsammare takt än antalet invånare i övriga åldrar.

Sverige och världen är inne i en snabbt växande urbaniseringstrend. Vi menar att den trenden måste balanseras med en utveckling av landsbygden och att decentralisering bör ske inom Örebro kommun. Det måste finnas förutsättningar för såväl näringsliv som kommunala verksamheter att utvecklas i bostadsområden och på landsbygden - i alla delar av kommunen. Vi vill stärka kommunens mindre samhällen vad gäller service, handel, nybyggnation och företagsetableringar. Människor ska kunna leva och förverkliga sig själva oavsett var i kommunen man bor. Tillgång till god service är viktigt.

Barn och ungdomar

Behovet av förskoleverksamhet ökar genom att antalet 1-5 åringar blir fler. Åldersgruppen ökar stadigt fram till 2025 med en genomsnittlig årlig ökning på cirka 115 barn.

Grundskoleverksamheten kommer att ställas inför ökade resursbehov. Antalet barn i åldern 6-15 år har ökat stadigt sedan 2011 och ökningen förväntas bli allt kraftigare under de kommande åren.

Redan under 2019 är antalet barn knappt 1 800 fler än vid utgången av 2015 och år 2025 knappt 3 600 fler. I de lägsta årsklasserna (skolår F-3) kommer de största ökningarna de närmaste åren fram till 2017 då ökningen förväntas till drygt 400 elever. I genomsnitt ökar åldersklassen med cirka 110 barn per år. De högre årsklasserna kommer senare att utvecklas på liknande sätt. Även årsklasserna i skolår 4-6 ökar kraftigt fram till 2018 och förväntas då vara 600 fler. De närmsta 10 åren ökar gruppen i genomsnitt med drygt 110 barn per år och årsklasserna i skolår 7-9 med drygt 130 per år fram till 2025. Örebro's elevunderlag för gymnasieskolan hade en topp år 2008 efter en lång tids ökning. Därefter har minskningar skett årligen fram till och med år 2015. Nu beräknas dock antalet öka igen. År 2023 beräknas ökningen ha kommit ikapp elevantalet från 2008. I genomsnitt kommer ökningen vara cirka 130 elever per år fram till 2025.

Ålderspensionärer

Ålderspensionärerna (65 år och äldre) kommer att öka i en ganska jämn takt under prognosperioden med knappt 450 per år. De yngre pensionärerna (65-79 år) ökar mest i början av prognosperioden att sedan minska något mot slutet. De allra äldsta invånarna, 90 år och äldre, förväntas vara något lägre till antalet under de kommande åren jämfört med 2015.

Mellangruppen, 80-89 år, minskar marginellt i år men börjar därefter öka – mot slutet av prognosperioden är ökningarna kraftiga. Sammantaget innebär det att den demografiska

utvecklingen får en förhållandevis begränsad effekt på kommunens vård- och omsorgsverksamhet under de närmaste fem åren, därefter kommer utmaningarna för äldreomsorgen gradvis att öka när vi närmar oss mitten av 2020-talet.

Arbetsmarknad och försörjningsstöd

Under 2016 och 2017 ökar sysselsättningen med 140 000 personer. Samtidigt minskar arbetslösheten från 7,5 procent 2015 till 6,6 procent 2017. En ännu tydligare nedgång hålls tillbaka av att många söker sig till arbetsmarknaden. Arbetslösheten minskar stadigt i grupper med en starkare ställning på arbetsmarknaden. Inrikes födda i åldern 25-64 år har särskilt låg arbetslöshet. Grupper med svagare position får dock fortsatt svårt att hitta arbete. Under 2017 väntas denna grupp utgöra omkring tre fjärdedelar av de inskrivna arbetslösa. Det kommer också att ske en ökning av nyanlända som skriver in sig på Arbetsförmedlingen, något som leder till att antalet inskrivna arbetslösa kommer att öka under 2016 och 2017. Arbetslösa med kort utbildning väntas öka framöver. För att gruppen ska få ett stadigt fotfäste på arbetsmarknaden och undvika en högre strukturarbetslöshet, behövs utökade utbildningsinsatser inte minst inom grundläggande vuxenutbildning.

Arbetsförmedlingens prognos för arbetsmarknaden i Örebro län är positiv. Arbetslösheten under och början på 2016 sjunker, få varsel förutspås i länet och efterfrågan på arbetskraft växer. Vi kan nu se att arbetslösheten minskar såväl i riket som i länet och kommunen. Under mars 2016 var drygt 200 personer färre arbetslösa i Örebro kommun jämfört med samma månad 2015. Arbetslösheten inklusive arbetsmarknadsprogram var i mars 2016 7,8 procent i Örebro kommun och i riket. Ungdomsarbetslösheten i Örebro kommun är 12,3 procent vilket är något högre än i riket, 12,2 procent. Bland utrikesfödda var arbetslösheten 22,4 procent i Örebro kommun och 21,4 procent i riket. Arbetsgivarnas kompetenskrav ökar, vilket innebär att vissa grupper får allt svårare att få ett arbete samtidigt som arbetsgivare får svårare att hitta ”rätt” kompetens vilket kan leda till ökade matchningsproblem och ett större inslag av strukturell arbetslöshet.

Det som framförallt påverkar antalet hushåll som söker ekonomiskt bistånd är arbetsmarknadsläget. Antalet hushåll i försörjningsstöd sjunker med i snitt 126 hushåll januari till juli 2016 jämfört med 2015. Det finns en tydlig koppling mellan insatsen anställningar med stöd och minskat antal hushåll på försörjningsstöd. Yrkesutbildning blir också ett allt viktigare instrument för att föra människor i långt utanförskap närmare arbete och egen försörjning. Trots de ljusa prognoser finns fortsatt behov av kraftfulla arbetsmarknadsåtgärder för personer med funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga, personer med kort utbildningsbakgrund och personer födda i utomeuropeiska länder är andelen betydligt högre. Behovet av stöd till dessa grupper kvarstår under 2017.

Flyktningmottagande

Enligt Migrationsverkets senaste verksamhetsprognos i juli 2016 minskar antalet asylsökande kraftigt men kommer ändå ligga på historiskt höga nivåer de närmaste åren. Prognosen för 2016 är 30 000-50 000 asylsökande med ett planeringsscenario på 34 500 och för 2017 bedöms 35 700-77 000 asylsökande komma till Sverige med ett planeringsscenario på 51 200 personer. Detta innebär en sänkning av prognosen i förhållande till utvecklingen under hösten 2015. Prognoserna vad gäller ensamkommande barn och ungdomar har också sänkts radikalt och ligger på ett planeringsscenario på 3 000 ungdomar för 2016, 4 500 för 2017. Huvudorsaker är ID-kontroller och vidtagna nationella gränskontroller inom Europa. Behovet av kommunmottagningsplatser skrivs upp kraftigt för åren 2016-2018 för att sedan långsamt minska.

Det nationella behovet av kommunplatser för flyktningmottagande ökar kraftigt de närmaste åren, då särskilt vad gäller anvisningsbara platser enl. den nya bostättningslagen. För Örebro innebär det ett prognostiserat flyktningmottagande 2016 på ca 750 personer och för åren 2017-2018 prognostiserat

800-900 personer årligen. För att svara upp mot kraven i bostättningslagen och öka mottagandet av flyktingar från anläggningsboende och kvotflyktingar krävs ett mycket aktivt arbete tillsammans med kommunens fastighetsägare för att kraftigt öka tillgången till bostäder för flyktingmottagande. För 2017 kommer behovet att öka kraftigt från 2016 års behov att bostätta 265 personer. Detta kan också komma att ställa krav på ytterligare resursförstärkning inom Försörjningsstöds bostättningsarbete.

Ovanstående prognoser kommer att kunna kräva ökade resurser inom kommunal vuxenutbildning/SFI beroende på hur kraftigt volymen för flyktingmottagandet ökar och utvecklas under de kommande åren. För området barn och utbildning kommer behoven att öka. Bedömningen är att andelen mottagna barn och ungdomar kommer att ligga kvar på en fortsatt relativt hög nivå även de närmaste åren.

Enligt Migrationsverkets prognos fortsätter också antalet ensamkommande, asylsökande barn och ungdomar att ligga på en hög nivå även om en kraftig nedjustering av prognosen skett i juli 2016 i relation till utvecklingen hösten 2015.

Nybyggnation

Nybebyggelsen hanteras genom antaganden utifrån tidigare års observationer om boendetätheter samt köns- och åldersfördelningar för de som flyttar in i de färdigställda lägenheterna. Det är stora skillnader mellan olika typer av bebyggelse, t ex mellan flerbostadshus med bostadsrätter i centralt stadsläge och småhus i glesbygd. Totalt förväntas ett byggande runt 1000 bostäder per år de närmaste åren. Det finns runt om i staden och kommunen byggbar mark och projekt i startgrupparna som ger möjlighet att bygga långt fler bostäder än vad som förväntas byggas totalt sett. Eftersom det är marknadens byggaktörer som styr vilka projekt som genomförs nu och vilka som kommer dröja ett par år är det för vissa stadsdelar osäkert hur många nya lägenheter per år som kommer att färdigställas.

I de stadsdelar där mycket nybyggnation planeras är alltså befolkningsprognosen mer osäker än i stadsdelar med liten eller ingen nybyggnation. Observera också att förändringar av nybyggnation i ett område även påverkar resultatet i övriga områden eftersom delområdesprognoserna stäms av mot kommunprognosen. De allra största volymerna av planerade nybyggnationer återfinns under prognosperioden vid Ladugårdsängen/Sörbyängen samt i de sydöstra stadsdelarna (Almby/-Näsby/Ormesta). Andra områden som kommer att byggas ut mycket är Rynningeåsen, de västra delarna av Adolfsberg, Ekeby-Almby, de norra stadsdelarna (framförallt gamla mejeriområdet vid Svampen), runt universitetet samt kring Lillån/Bettorp. I dessa områden kommer därför en stor del av kommunens folkökningar att ske.

BILAGA 1 DRIFTBUDGETAMAR PER PROGRAMOMRÅDE

PN Barn och utbildning	
Ram 2016	3 131 615
Justeringar inför 2017	
Överfört resultat nämnd 2016	-366
Överfört resultat intraprenader 2016	-17 931
AFA-medel 2014	-13 823
Volym förskola/skola	60 000
Tybblelund ny fsk start 2017-07, inv volym	
Tybblelund ny skola start 2017-07, inv volym	
Leklustan fsk, inv volym	
Vivalla ny fsk, inv volym	
Vintrosaskolan, inv volym	
Om- och tillbyggnad Sörbyskolan, inv volym	
Gumaelius matsal+klassrum, inv volym	
Norrbyskolan idrottshall, inv volym	
Mellringe, inv volym	
Komp hyror Futurum 2016 flytt fr KSF, inv volym	
Komp hyror Futurum 2017, inv volym	
Tillfällig förstärkning familjecentraler	-2 000
Permanent förstärkning familjecentraler	2 000
Kompetensutveckling genus & normkritik i skolan	2 000
Grön flagg-certifiering av förskolor, samordning	500
Utökad Naturskola, lärarfortbildning	2 000
Välkomsten fler lärartjänster	1 200
Kartläggningshandlerare	1 800
Bedömningspedagog Perrongen	600
Kostnadsfri kollektivtrafik för barn åk 4-9 samt gymnasiet	20 000
Minskade skolskjutskostnader nyanlända elever	-3 000
Samordnare skolstödjare	600
Utökning av skolhälsovård	3 300
Grönare skolgårdar, utveckling	2 000
Grönare skolgårdar, upprustning	750
Skolutvecklingsprojekt	28 000
Komp utökad undervisn Matematik så 4-6	3 600
Ny gy reform helårseffekt	-3 460
Justering förändrad internränta	-679
Omprövningskrav	-16 921
Friskoleersättning, lönekomensation	13 656
Överhäng löneöversyn 2016	18 792
Löneöversyn 2017	44 388
Ram 2017	3 278 621

PN Social välfärd	
Ram 2016	2 815 423
Justeringar inför 2017	
Överfört resultat nämnd 2016	1 790
Överfört resultat intraprenader 2016	-11 480
AFA-medel 2014	-5 793
Volym LSS	30 700
Volym Socialtjänsten	6 000
Extra sb 2016	-15 000
Brandskydd gruppboende (bostäder), inv volym	
Brandskydd/ändrad gränsdragning VoBo, inv volym	
Trädgårdarna 1	13 840
Trädgårdarna 2, inv volym	
Avtal	250
Tillfällig förstärkning familjecentraler	-2 000
Permanent förstärkning familjecentraler	2 000
Tillfällig satsning socialtjänstens utåtriktade arbete	-8 000
Permanent satsning socialtjänstens utåtriktade arbete	8 000
Fler utredande ssekr	2 500
Förstärkning fält/kuratorer socialtjänst	5 000
Förstärkning öppenvård barn/familj	1 000
Utökat föreningsbidrag, Social välfärd	3 000
Ökad volym pga flyktingmottagande	15 000
Nyckelfri hemtjänst	3 700
Fritidsaktiviteter äldre	500
Ökad kvalitet kostverksamheten, äldre	1 000
Förebyggande aktiviteter äldre	3 000
Sänkta taxor vård och omsorg	1 140
Fastanställa vikarier	-2 500
Justering förändrad internränta	-413
Backade besparingar	8 000
Omprövningskrav	-15 050
Överhång löneöversyn 2016	14 429
Löneöversyn 2017	37 869
Ram 2017	2 913 905

PN Samhällsbyggnad	
Ram 2016	602 912
Justeringar inför 2017	
Överfört resultat nämnd 2016	-2 835
Extra AFA tillväxt	-664
Engångsmedel lokalöverf MEX	-50
Stoppade konstgräs-satsning	-1 200
Idrottshuset hyresökning	500
Volymökning Sb investeringar, inv volym	
Naturum, inv	
Våtmark och promenadstråk Mellringe, inv	
Samordning Renare svartå	500
Odlingslotter, inv	150
Pop-up parker på omställningsytor	1000
Mikroparker, inv	135
Nytt flextrafikområde engångsbelopp	-100
Utvecklad flextrafik i centrum, utredning	500
Ombyggnad stortorget, utredning	500
Open Art	2 500
Partnerskap sommaraktiviteter	-2 000
Förlängning partnerskap sommaraktiviteter	2 000
Förstärkning partnerskap soc aktiviteter	5 000
Övrig förstärkning Samhällsbyggnad	110
Stärkning samhällsbyggnad trafikomställning	500
Fördubblade satsningar på cykelparkering, inv	180
Nytt cykelparkeringshus, inv	300
Förstärkt satsning på cykelvägar, inv	855
Ny beläggning Drottninggatan, cykelstråk	75
Externfinansierat hyrcykelsystem	500
Förberedelsearbete för BRT (Bus Rapid Transit), inv	53
Säkra trafikmiljöer för barn, inv	225
Samordning integrationsinsatser i idrottsrörelsen	500
Sportotek	1 000
Folkbildningsbidrag för ökad integration	5 000
Biblioteket omställningsbar yta, hyra	1 500
Kulturskolan, ökad tillgänglighet ytterområden & nyanlända	2 000
Förstärkning av fritidsgårdar, öka flickors deltagande	2 000
Kulturnämnden - Tegelbruket enl avtal	-400
Avslutat driftsbidrag flygplats	-12 045
Flytt av anslag för tjänst till KSF, myndighet	-308
Flytt av anslag för tjänst från KSF, HUT	716
Justering förändrad internränta	-9 506
Omprövningskrav	-3 185
Överhäng löneöversyn 2016	2 269
Löneöversyn 2017	5 851
Ram 2017	607 038

Vuxenutbildning och arbetsmarknad	
Ram 2016	489 773
Justeringar inför 2016	
Överfört resultat nämnd 2016	-2 433
Överfört resultat intraprenader 2016	-343
AFA-medel	-1 800
Ny lokalorganisation Vuxam	2 400
Förstärkning Komvux och SFI	10 000
Justering förändrad internränta	-35
Omprövningskrav	-2 563
Överhäng löneöversyn 2016	1 733
Löneöversyn 2017	4 033
Ram 2017	500 765

Landsbygdsnämnden	
Ram 2016	5 228
Justeringar inför 2017	
Landsbygdsutveckling	500
Överfört resultat nämnd 2016	-54
Omprövningskrav	-27
Ram 2017	5 647

Kommunstyrelsen/KSF	
Ram 2016	444 854
Justeringar inför 2017	
Överfört resultat nämnd 2016	-1 654
AFA-medel 2014	-9 274
Extra AFA tillväxt	
Satsning på jämställdhetsintegrering, tillfällig förstärkning	2 000
O Helga Natt	-650
Jämställdhetsdagarna	200
Samordnade varutransporter	1 700
Våld i nära relationer	300
Bredbandsutbyggn landsbygd	1 500
Extra sb 2016	-2 000
Futurum underhåll 2016 flyttat till BoU	-4 000
IT-satsning 2013	-2 500
Människan bakom uniformen	350
Värdskap	500
Örebrokompaniet utökat uppdrag 2017-2018	3 000
Satsning på naturturism	2 000
Samordning hållbarhetsarbete för kommun/koncern	2 000
Utredningstjänster klimatanpassning	1 000
Omställningsbidrag privatpersoner och föreningar	300
Utökad upphandlingsenhet för uppföljning av avtal	1 500
Giftfri miljö	2 000
En Frisk Generation	700
Hållbarhetsutbildning	1 000
Förstärkning trygghetsskapande åtgärder	2 000
Projektledning omställning lokaler	300
Höjda försäkringspremier lokaler	1 800
Stärkning Servicecenter tillgänglighet ytterområden	3 000
Flytt av anslag för tjänst till KSF, myndighet	308
Flytt av anslag för tjänst från KSF, HUT	-716
Övrig förstärkning, hållbarhetsaspekten	600
Justering förändrad internränta	-434
Omprövningskrav	-2 254
Överhäng löneöversyn 2015	602
Löneöversyn 2016	5 251
Ram 2017	455 283

Kommungemensamt	
Ram 2016	181 082
Justeringar inför 2017	
AFA-medel	-34 900
Konserthuset etapp 1 hyresökning	900
Konserthuset etapp 2 hyresökning	1 000
Länsmusiken	650
Regionalt omställningscentrum	1 500
Nya marknadsplatser för lokalproducerad mat	500
Kulturkvarter - inv volym	
Kulturkvarter - infrastruktur - inv volym	
Bandy ökad hyra - inv volym	
Förstärkning science park, matinnovation	1 000
Upprustning områdesbad, inv	3 750
Övrigt	100
Ram 2017	155 582

Stadsrevisionen	
Ram 2016	3 300
Justeringar inför 2017	
Ram 2017	3 300

Valnämnd	
Ram 2016	200
Justeringar inför 2017	
Ram 2017	200

BILAGA 2: INVESTERINGSBUDGET 2017-2019

Kommunen har de närmaste åren en stor utmaning i att balansera mellan att komma ikapp med gamla underhållsskulder och att satsa framåt genom nyinvesteringar. Nyinvesteringar behövs både som en följd av ökade behov framförallt inom skolan, men även för att möta klimatutmaningarna. Den stora utbyggnaden av fastigheter för skola, förskola och vård och omsorg är något Miljöpartiet ser som nödvändigt för en hållbar utveckling av Örebro. Men vi gör samtidigt en rad omprioriteringar i investeringsbudgeten jämfört med minoriteten. En tydlig målsättning är att förändra örebroarnas resvanor genom kraftfulla investeringar i bättre cykelbanor, cykelparkeringar och tillskapande av säkra trafikmiljöer för barn i staden.

Miljöpartiet vill också öka tillgängligheten till naturen genom att besökscentret Naturum börjar byggas i Oset-Rynningeviken. Vi vill också göra betydande investeringar i utveckling av barnens utemiljöer, dels genom investeringar i grönare skolgårdar, dels genom tillskapandet av en lekpark/aktivitetspark på nedre delen av Stortorget. Satsningen på två nya mikroparker i city är ytterligare en åtgärd som skapar fler mötesplatser för örebroarna. Renovering av stadsdelsbaden är ytterligare en stor satsning som är viktig för folkhälsan och som bidrar till en meningsfull fritid för många barn, och ska påbörjas under 2017.

Tabellen visar den totala investeringskostnaden för våra viktigaste satsningar. Utifrån den beräknas en årlig kostnad för verksamheterna som redovisas i vår resultatbudget.

Investeringsprogram 2017-2019

Investeringsprogram 2017-2020 inkl revideringar 2016						
	rev 2016	2017	MP avvikelse	2018	2019	2020
Social välfärd	80 600	183 500		146 300	24 300	169 300
Barn och utbildning	690 015	752 450	10 000	759 800	657 600	236 000
- Grönare skolgårdar			10 000			
Samhällsbyggnad	319 420	324 290	104 800	303 420	305 370	396 820
Trafik och miljö	102 320	95 150	54 800	93 250	135 150	227 350
- Ny gatubeläggning Drottninggatan, cykelstråk			1 000			
- Stortorget			20 000			
- Mikroparker			1 800	1 500		
- Gång och cykelbanor, tätort		2 000	6 000	2 000	2 000	2 000
- Huvudcykelstråk stad		5 100	10 000	8 400	15 000	2 000
- Cykelparkering		600	3 000	600	600	600
- Cykelparkeringshus			4 000			
- Övr cykelvägar samt satsningar på säkra gång och cykelvägar med spec inriktn på barns behov i tätorter och i staden		500	3 000	500	500	500
- Barn i trafiken		1 000	4 000			
- Bus Rapid Transit			700	700		15 000
- Naturum			15 000		15 000	30 000
- Odlingslotter		2 000	3 000	2 000		
- Pop-up parker på omställningsytor			1 000			
- Öppna gator för biltrafik		6 500	-6 500	5 000		
Gata och Park	79 050	129 250	1 000	115 050	74 100	71 850
- Träd		2 000	3 000	2 000	2 000	2 000
Fritid och kultur	10 500	3 500	49 000	0	0	0
- Renovering områdesbad			50 000			
- Konstgräs		1 000	-1 000			
Fastigheter PN SB	76 000	48 000		46 000	46 000	46 000
Fordon	45 300	41 890		43 620	45 120	46 620
Inventarier	6 250	6 500		5 500	5 000	5 000
KS/KSF	56 150	78 000		178 000	338 000	7 000
Vuxam	64 000	2 500		2 500	2 500	0
IT-investeringar	50 030	64 580		43 238	47 946	49 054
IT-inv PN SOV	0	850		1 500	1 400	800
IT-inv PN BOU	26 030	42 430		28 538	32 146	31 554
IT-inv PN SB	2 300	3 000		0	0	0
IT-inv infrastruktur	21 700	17 300		12 500	13 500	16 000
Totalt skattefin vht	1 260 215	1 405 320	114 800	1 433 258	1 375 716	858 174
VA och Avfall totalt	155 425	392 680		239 050	148 700	136 850
Totalt Örebro kommun	1 415 640	1 798 000	114 800	1 672 308	1 524 416	995 024
Varav investeringar - kommunala bolag						
Futurum	710 015	705 450		704 800	572 600	196 000
ÖBO-omsorgsfastigheter	42 000	150 500	50 000	132 000	0	140 000
Örebroporten	33 100	52 000	15 000	150 000	345 000	30 000
Övrigt	20 000	20 000		20 000		
Totalt kommunala bolag	805 115	927 950	65 000	1 006 800	917 600	366 000
Återstår investering Örebro kommun	610 525	870 050	49 800	665 508	606 816	629 024
Varav skattefin vht	455 100	477 370	49 800	426 458	458 116	492 174

FRAMTIDSTRO SEDAN 1981

Sedan Miljöpartiet bildades har vi arbetat för ett hållbart samhälle. Vår politik vilar på solidaritet med djur, natur och det ekologiska systemet, kommande generation och världens alla människor. Välkommen du också.

mp.se/orebro
facebook.com/mporebro
twitter.com/mporebro
instagram.com/mporebro